

**KÜLTÜREL MİRAS ALANLARININ TURİZME
KAZANDIRILMASINDA YEREL HALKIN
FARKINDALIKLARI: POLATLI GORDİON ANTİK
KENTİ ÖRNEĞİ**

**2024
YÜKSEK LİSANS TEZİ
KÜLTÜREL MİRAS VE MİRAS ALAN YÖNETİMİ
(DİSİPLİNLERARASI)**

Ayşe BOYRAZ

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ**

**KÜLTÜREL MİRAS ALANLARININ TURİZME KAZANDIRILMASINDA
YEREL HALKIN FARKINDALIKLARI: POLATLI GORDİON ANTİK
KENTİ ÖRNEĞİ**

Ayşe BOYRAZ

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ**

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi (Disiplinlerarası) Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**KARABÜK
Şubat 2024**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	12
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ.....	14
EVREN VE ÖRNEKLEM	15
YÖNTEMSSEL SINIRLILIKLAR.....	15
GİRİŞ.....	16
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	18
1.1. Kültür Kavramı.....	18
1.1.1. Kültürün Özellikleri.....	19
1.2. Turizm Kavramı.....	21
1.2.1. Alternatif Turizm	22
1.2.2. Alternatif Turizm Türleri.....	23
1.3. Kültürel Miras Kavramı.....	25
1.3.1. Kültürel Miras Çeşitleri	27
1.3.2. Somut Kültürel Miras.....	27

1.3.3.	Somut Olmayan Kültürel Miras	28
1.4.	Türkiye’de Somut Kültürel Miras.....	29
2.	POLATLI VE GORDİON ANTİK KENTİ	30
2.1.	Polatlı İlçesi Genel Bilgiler	30
2.1.1.	Polatlı’nın Tarihi Gelişimi.....	32
2.1.2.	Polatlı’nın Ekonomisi.....	34
2.1.3.	Polatlı’nın Sosyo-Kültürel Hayatı	35
2.1.4.	Polatlı Turizm Potansiyeli	39
2.2.	Polatlı Gordion Antik Kenti Genel Bilgiler	42
2.2.1.	Gordion Antik Kenti ve Frigler	48
2.2.2.	Tümülüsler	49
2.2.3.	Gordion Müzesi	57
3.	ARAŞTIRMANIN ANALİZ VE BULGULARI	65
3.1.	Verilerin Analizi	65
3.2.	Araştırma Bulguları.....	65
3.2.1.	Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular	66
3.2.2.	Ölçeklerin Güvenirliğine İlişkin Bulgular ve Faktör Analizleri.....	67
3.2.3.	Yerel Halk Farkındalıklarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	69
3.2.4.	Cinsiyet, Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu ve Gelir Durumuna İlişkin Farklılık Testleri.....	73
3.2.5.	Yerel Halkın Değerlendirmelerinin Farkındalık ve Yerel Halk Görüşlerine Yönelik Bulgular	78
3.2.6.	Polatlı Yerel Halkı ile Yapılan Görüşmeler	79
3.2.7.	Mürsel YILDIZKAYA (KK1).....	80
3.2.8.	Kadim KOÇ (KK2)	83
	SONUÇ VE ÖNERİLER	87
	KAYNAKÇA	91
	TABLolar LİSTESİ	98
	HARİTALAR LİSTESİ	99
	RESİMLER LİSTESİ	100
	EKLER	102
	Ek 1: Anket Formu Örneği	102
	Ek 2: Mülakat Formu Örneği	104

Ek 3: Etik Kurul Kararları	106
ÖZGEÇMİŞ	108

TEZ ONAY SAYFASI

Ayşe BOYRAZ tarafından hazırlanan “KÜLTÜREL MİRAS ALANLARININ TURİZME KAZANDIRILMASINDA YEREL HALKIN FARKINDALIKLARI: POLATLI GORDİON ANTİK KENTİ ÖRNEĞİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ

.....

Tez Danışmanı, Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 01/02/2023

Unvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ (KBÜ)

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Öznur IŞINKARALAR (KÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Ayşe BOYRAZ

İmza :

ÖNSÖZ

Bu çalışma kültürel miras alanlarının turizme kazandırılmasında yerel halkın etkinliğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında örnek il olarak Polatlı Gordion Antik Kenti seçilmiştir. Başkent Ankara'ya bağlı olan Polatlı gerek kültürel çeşitliliği gerekse zengin tarihi ile alternatif turizm açısından oldukça önemli bir bölgedir. Bölgenin turizme kazandırılması için yerel halkın görüşleri doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Lisans ve Lisansüstü eğitimim boyunca her koşulda manevi desteğiyle yanımda olan, beni daima yükseltilere çıkarmak için sonsuz çaba harcayan, akademik deneyimleri ile her daim yoluma ışık tutan ve cesaretlendiren değerli Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Savunmam da yer alan saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Fatih TÜRKMEN ve Dr. Öğr. Üyesi Öznur İŞINKARALAR hocalarıma verdikleri emeklerden dolayı teşekkür ederim. Lisansüstü eğitimim boyunca tecrübelerini paylaşan, Prof. Dr. Taşkın DENİZ, Doç. Dr. Cenk Murat KOÇOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi Fahri DAĞI hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Hazırladığım bu tez çalışması için yardımlarını hiç esirgemeyen, Polatlı Belediye Başkanı Sayın Mürsel YILDIZKAYA ve Polatlı Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi (POTA) Genel Koordinatörü Sayın Kadim KOÇ'a ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Tüm hayatım boyunca her kararında arkamda duran, maddi ve manevi desteğini hiç esirgemeyen babam Necmettin BOYRAZ ve annem Pınar BOYRAZ'a, her adımında yanımda olan kardeşlerim Gülçin BOYRAZ YAKUT, Mehmet BOYRAZ, Elifnaz BOYRAZ ve Yusuf Kaan BOYRAZ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreç boyunca yanımda olan arkadaşlarım, Muhammet Sait ÜNAL, Fatma Nur ZENGİN, Bilgen Sena DEMİRAY, Elif Nur ŞENER, Zübeyr YILMAZ ve diğer arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZ

Turizm kavramının temelini oluşturan tarihi ve kültürel değerlerin korunması, turizmde sürdürülebilirliğin devam ettirilmesi bakımından önemlidir. Turizm ile iç içe olan kültürel miras insanların geçmişten bugüne kadar biriktirdiği ve sürdürülebilirliğini sağladığı verilerin tamamının nesilden nesile aktarılması olarak bilinmektedir. Bu kültürel miras unsurlarının korunması hususunda, kent paydaşları içerisinde olan yerel halkın payı oldukça büyüktür. Bu araştırma, UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Gordion Antik Kenti'nin bulunduğu Polatlı ilçesi yerel halkının katılım sağlamasıyla gerçekleştirilmiştir. UNESCO Dünya Mirası Listesi, sahip olunan değerler sebebiyle koruma altına alınmış kentlerdeki mekanların yer alması tüm dünyada yakinen takip edilmektedir.

Bu çalışma da kültür miras alanlarının turizme kazandırılmasında yerel halkın etkinliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Veri toplama yöntemi olarak nicel ve nitel olarak iki farklı yöntem kullanılmıştır. Nicel yöntem kapsamında yerel halkın cinsiyetlerine, yaşlarına, eğitim durumlarına, medeni durumlarına ve gelir durumlarına göre aralarında anlamlı farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Bu doğrultuda Polatlı ilçesinde ikamet eden 500 kişiye ulaşılmış ancak geçerli 485 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, anket uygulaması yapılan ilçede, faktör analizi sonuçlarına göre yerel halkın eğitim durumlarına ve gelir durumlarına göre farklılık gösterdiğine ulaşılmıştır. Nicel yöntem kapsamında ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak, yerel halk ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Gordion Antik Kenti'nin geliştirilmesi ve tanıtımının artırılması için çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Kültürel Miras, Polatlı, Gordion Antik Kenti

ABSTRACT

The protection of historical and cultural values forms the basis of the tourism concept and is important to maintain sustainability in tourism. Cultural heritage intertwined with tourism is known as the transmission of all the data accumulated from the past to the present by humanity and ensures its sustainability from generation to generation. The share of community-residing peoples, in the protection of these cultural heritage elements is very important. To reveal all these facts, especially for the generations that exist around the ancient city of Gordion, this research was conducted with the participation of the local people of Polatlı district. Because of the uniqueness of the sites such as the ancient city of Gordion are taken under protection and included in the UNESCO World Heritage which is closely pursued all over the world.

This study aims to determine the effectiveness of resident's roles in bringing cultural heritage sites to tourism. Quantitative and qualitative methods are used to collect the required data set. By the quantitative method, whether the existence of the difference is analyzed among the residents considering their gender, age, education, income level, and marital status. To do so, 485 out of 500 questionnaires conducted with the residents of Polatlı district adjacent to the ancient city of Gordion were evaluated. Considering the results of the factor analysis in the district where the survey was conducted, the local people differentiate depending on their educational status and income status. Qualitative method on the other hand, face-to-face interviews with the residents were conducted using semi-structured interview technique. Multiple suggestions were made for the development and promotion of the ancient city of Gordion.

Keywords: Tourism, Cultural Heritage, Polatlı, Gordion Ancient City

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Kültürel Miras Alanlarının Turizme Kazandırılmasında Yerel Halkın Farkındalıkları: Polatlı Gordion Antik Kenti Örneği
Tezin Yazarı	Ayşe BOYRAZ
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	01/02/2024
Tezin Alanı	Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	108
Anahtar Kelimeler	Turizm, Kültürel Turizm, Kültürel Miras, Polatlı, Gordion

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Awareness of Local People in the Recruitment of Cultural Heritage Sites to Tourism: the Case of Polatlı Gordion Ancient City
Author of the Thesis	Ayşe BOYRAZ
Advisor of the Thesis	Assoc. Prof. Dr. Yasin DÖNMEZ
Status of the Thesis	Master Thesis
Date of the Thesis	01/02/2024
Field of the Thesis	Department of Cultural Heritage and Heritage Management
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	108
Keywords	Tourism, Cultural Tourism, Cultural Heritage, Polatlı, Gordion

KISALTMALAR

- DMK** : Dünya Mirası Komitesi
- Km.** : Kilometre
- M.** : Metre
- M.Ö.** : Milattan Önce
- M.S.** : Milattan Sonra
- SOKÜM** : Somut Olmayan Kültürel Miras
- STK** : Sivil Toplum Kuruluşları
- T.C.** : Türkiye Cumhuriyeti
- TV.** : Televizyon.
- UNESCO** : Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
- Vb.** : Ve Benzeri
- Vd.** : Ve Diğerleri
- YY.** : Yüzyıl

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Kültürel miras alanlarının korunması ve bu alanların nesilden nesile aktarılması, sürdürülebilirliğin devam etmesi bakımından oldukça önem arz etmektedir. Aynı zamanda bir antik kentin bulunduğu alanda kültürel turizminin geliştirilmesi için yerel halkın tutumu oldukça önemli bir husustur. Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışma Polatlı Gordion Antik Kentinin kültürel miras kapsamında turizm sektörüne kazandırılmasının yerel halkın rolleri üzerindeki etkinliğini konu edinmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında kültürel miras anlayışının benimsetilmesi etkili bir faktördür. Bu araştırmada günümüzde Ankara ili Polatlı ilçesinde ikamet eden yerel halkın sahip oldukları kültürel zenginlikleri ne kadar benimsedikleri, bu kültürel zenginliklerin korunmasına ve turizme kazandırılmasına yönelik bakış açılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Turizm faktörünün temelini oluşturan tarihi ve kültürel değerlerin korunması, turizmde sürdürülebilirliğin devam ettirilmesi amacıyla bölgede yaşamını sürdüren yerel halkın görüşlerini ölçmek ve kültür miras alanlarına olan düşüncelerini ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Polatlı yerel halkına nitel ve nicel araştırma yöntemi kapsamında sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bakış açılarından faydalanılarak değerlendirmeler yapılacaktır. Bu çalışmanın yapılmasının asıl amacı Gordion Antik kentinin turizme kazandırılması için öneriler sunmaktır. Araştırmanın yerel halkın görüşlerinden destek alarak Gordion Antik kentinin pek çok alanda turizm potansiyeli incelenerek kültürel mirasın korunması, bu alanların farkındalığının artırılması ve turizme kazandırılmasında bilimsel düzeyde katkı sağlaması öngörülmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmada hem nicel hem nitel araştırma tekniklerini barındıran karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bryman, 2006; Leech ve Onwuegbuzie, 2009' göre birçok araştırmacının henüz başlangıç döneminde olması nedeniyle kullanmaktan çekindiği karma araştırma yöntemi hem nicel hem de nitel verileri bir araya getirmesi

nedeniyle de tercih edilebilen bir araştırma yöntemidir. Karma araştırma yöntemi; nitel ve nicel araştırma verilerini tek bir çalışma ya da bir dizi çalışmada toplama, analiz etme ve yorumlamayı içermesi nedeniyle son yıllarda sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Arslan ve Uzun, 2020). Nicel araştırma tekniği genellikle fazla katılımcıya ulaşabilmek amacıyla; nitel araştırma tekniği ise belge, gözlem ve görüşmelerin incelemesini yapabilmek için tercih edilmektedir.

Bu tez çalışmasında nicel araştırma yöntemi kapsamında, veri toplama yöntemi olarak anket çalışması yapılmıştır. Anket uygulamasında tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Gordion Antik Kenti'nin bulunduğu Polatlı ilçesinde 2022-2023 yılları arasında belirli aralıklarla uygulanmıştır. Anket sorularının ve görüşme formunun hazırlanmasında Çetin (2010), Kurtar ve Somuncu (2013), Surat vd. (2014), Deniz (2016), Ünal ve Yücel (2018), Arslan ve Uzun (2020)'un çalışmalarından yararlanılmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde örneklem grubuna dahil edilen yerel halkın demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu) gibi bilgileri belirlemeye yönelik ifadeler yer verilmiştir. Anket formunun ikinci bölümünde ise yerel halkın etkinliğini ölçmeye yönelik ölçeğe ait 18 ifade bulunmaktadır. Beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış olan ankette, katılım düzeylerinin tespit edilmesinde; “kesinlikle katılıyorum=5”, “katılıyorum=4”, “ne katılıyorum ne katılmıyorum=3”, “katılmıyorum=2”, “kesinlikle katılmıyorum=1”, ifadeleri kullanılmıştır. Anket uygulamalarıyla elde edilen verilerin analizinde SPSS programı kullanılmış ve tanımlayıcı istatistikler aracılığıyla ilgili veriler açıklanmıştır.

Nitel araştırma yöntemi kapsamında Gordion Antik Kenti'nin sınırları içerisinde bulunduğu Polatlı ilçesinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Böylece kişilerin Gordion Antik Kenti hakkındaki düşünceleri ve yaklaşımlarının derinlemesine ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Görüşme yapılan katılımcılar Katılımcı 1 (K1), Katılımcı 2 (K2) şeklinde kodlanmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

Araştırma Polatlı yerel halkının Gordion Antik Kenti için görüşlerini incelemeye yöneliktir. Faktör boyutlarının belirlenmesi amacıyla yapılan faktör analizi sonucunda iki adet faktör ortaya çıkmıştır. Araştırmada bağımsız değişkenler demografik özellikler, bağımlı değişkenler ise yerel halk farkındalıkları ve yerel halk görüşleri faktörleri olarak belirlenmiştir. Araştırma çerçevesinde demografik özelliklerle ilgili hipotezler geliştirilmiştir. Bu hipotezler aşağıda verildiği gibidir;

Demografik Özelliklere Yönelik Hipotezler

- H₁: Kültür miras alanlarında yerel halk, katılımcıların demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Temel hipotezi kapsamında alt hipotezlere de yer verilmiştir. Bunlar:
- H₁₋₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri farklılık göstermektedir.
- H₁₋₂: Katılımcıların cinsiyetlerine göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri farklılık göstermektedir
- H₁₋₃: Katılımcıların yaşlarına göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri farklılık göstermektedir.
- H₁₋₄: Katılımcıların yaşlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri farklılık göstermektedir.
- H₁₋₅: Katılımcıların medeni durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermemektedir.
- H₁₋₆: Katılımcıların medeni durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermemektedir.
- H₁₋₇: Katılımcıların eğitim durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir.
- H₁₋₈: Katılımcıların eğitim durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir.
- H₁₋₉: Katılımcıların gelir durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir.
- H₁₋₁₀: Katılımcıların gelir durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Ankara-Polatlı ilçesindeki yerel halk oluşturmaktadır. Anket uygulamalarında öngörülen %95 güven aralığı %5 hata payı ile örneklemin büyüklüğü tespit edilmiş ve toplamda 18 yaşından büyük 485 kişiye anket uygulanarak araştırma ile ilgili veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Anket verileri 2022-2023 yılları arasında belirli aralıklarla yapılmıştır.

YÖNTEMSEL SINIRLILIKLAR

Araştırmanın sınırları şu şekilde sıralanabilir:

- Araştırmanın yerel halkın etkinliğini belirleyen faktörlerin tüm aşamaları yerine sadece yerel halk farkındalıkları ve yerel halk görüşleri aşamalarıyla sınırlandırılmıştır.
- Bu araştırma Ankara'nın Polatlı ilçesi ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmada sadece Polatlı yerel halkının görüşlerine başvurulmuştur. Dolayısıyla araştırmanın güvenilirliğinin artabileceği düşünülmüştür. Anket formunda bulunan ifadeler kısa ve anlaşılır şekilde belirlenmiş olup geri dönüt oranının yükseltilip araştırmanın güvenilirliğini yükseltmek amaçlanmıştır.
- Anket formuna geri dönüşlerin samimiyetle cevaplandırılmamış olması ihtimali sınır oluşturmaktadır.

GİRİŞ

Turizm sektörü gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için önemli gelir kaynaklarının başında yer alır. Turizme bağlı olarak bir yeri görmek, incelemek ve deneyimlemek isteyen turistler, yılın her vakti bu konuda faaliyet içindedirler. Paris'te bulunan Eyfel kulesini sadece görmek isteyip de ziyaret edenlerin sayısı bugüne kadar 300 milyonu geçtiği bilinmektedir. 2022 yılı verilerine göre ülkemizi ziyaret edenlerin sayısı yaklaşık olarak 50 milyon olduğu varsayılırsa, neredeyse 7 katlık bir farktan bahsedilmesi mümkündür.

Turistlerin satın alma tercihlerinin 2000'li yıllardan itibaren değiştiği söylenebilir. Bu konuda yapılan araştırmalar, farklı kültürlerle ait yaşantıların incelenmesi, araştırılması, gezilmesi ve deneyimlenmesi ilgi çeken konular arasında gelmektedir. Ülkelere ait kültürel miras kavramı bu konuların başında yer almaktadır.

Kültürel miras kavramı konusunda birçok tanımlama yapılmıştır. Genel anlamıyla Kültürel miras, yüzyıllar boyunca ulusların kültürel bağlarını kuvvetlendiren, toplumları bir arada tutan ve gelecek nesillere kültürel benlikleri hakkında ışık tutan ortak değerler olarak tanımlanabilir.

UNESCO Dünya Mirası Listesi, sahip olunan değerler sebebiyle koruma altına alınmış farklı ülkelerde yer alan kentler ve kentlerdeki mekanların yer alması sebebiyle, tüm dünyada yakinen takip edilmektedir. Özellikle turistlerin bu konudaki belirleyici tavırları, deneyimlemek istedikleri yerleri gitmeden önce bilgi edinmek, bunu da ulusal veya uluslararası kuruluşların yayınladıkları listelere göre tercihlerinin şekillendiği bilinmektedir. Böylelikle ülkeler dahil oldukları listelerdeki kentlerin, markalaşma konusunda kendilerine yeni hedefler oluşturmak ister, bununla birlikte de gelir kaynaklarını artırmak istemektedirler. Bunu da turizm faaliyetleri ile sağlamaktadırlar.

Polatlı Gordion Antik Kenti, 2023 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesine dahil olarak, 20. Alanı olmuştur. Ülkemizin bu listede 19'u kültürel, 2'si karma olmak üzere 21 miras alanı bulunmaktadır. Bu çalışmada sahip olunan bu değerın Polatlı özelinde yerel halkının, düşünceleri ile konu hakkındaki yaklaşımlarını belirlemek ve kentin bu konudaki hazırlıklarına katkı sağlamak amacıyla nitel ve nicel türde saha çalışması yapılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; kavramsal çerçeve yer almaktadır. Literatür taraması gerçekleştirilerek, kültür ve kültür kavramının özellikleri, turizm kavramı, alternatif turizm, alternatif turizm türleri, kültürel miras kavramı, kültürel miras çeşitleri, somut kültürel miras, somut olmayan kültürel miras ve Türkiye’de kültürel miras kavramları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde; araştırma alanımız olan Polatlı ilçesi ve Gordion antik kenti hakkında genel bilgilere yer verilerek Polatlı ilçesinin tarihi gelişimi, ekonomisi, sosyo-kültürel hayatı, turizm potansiyeli, Gordion antik kentinin tarihi süreci, Friglerin tarihi, tümülüsler ve Gordion müzesi hakkında bilgiler sunulmuştur.

Üçüncü bölümde; nitel ve nicel araştırma yöntemleriyle katılımcılardan elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

Dördüncü bölümde ise çalışmanın sonuç ve öneriler kısımları ele alınarak araştırma tamamlanmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kültür Kavramı

Kültür, insanın yaşamında bulunan bütün değerleri kapsayan, tek bir tanımının yapılması mümkün olmayan bir sözcüktür. Türk Dil Kurumu (1999) Latince kökenli olup Fransızcada “culture” şeklinde yer alan ve Türkçe ‘ye kültür olarak geçmiş kavram için “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddî ve mânevi değerler ile bunları meydana getirmede, gelecek nesillere aktarmada kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tümü, hars, ekin” açıklamalarını kullanmaktadır (TDK 1999: 300).

Kültür, insanın bir tür olarak yaşamını devam ettirebilmesi için, değiştirerek ve şekillendirerek doğaya dahil olma stilidir. Bu süreç kapsamında insan kendi etrafından hareketle ve bu etraf ile alakalı olarak değerler oluşturur. Bu değerler, devamlı değişen dünya şartlarına göre bunlardan kopmak gerekinceye kadar, kurumsallaşmalarla ve geleneklerle ilintilidir. Kültür, insanın var olduğu tüm alanları kapsar (Ültanır, 2003).

Günümüze gelinceye kadar pek çok kültür tanımı yapılmıştır. Farklı araştırmacıların yaptıkları tanımlamalara bakılacak olursa; Edward B. Taylor (1871: 1) kültürü; “Kültür ya da uygarlık, etnografik bağlamda incelendiğinde, toplumun bir birey tarafından oluşturulan ve bilgi, sanat, hukuk, inanç, gelenek ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren kapsamlı bir kavramdır” olarak tanımlar (Özkabalak, 2022).

Miyasoğlu (1999: 13) kültürü belirli bir bölgede yaşamını sürdüren insanların meydana getirdiği, din ve devletle var olan, en çok dilde ifadesini bulan ve bunların gelişmesine katkı sağlayan manevi bir değerler bütünü olarak tanımlar. Helmreich (1999), kültürü insanların inançlarını, değerlerini ve davranışlarını etkileyen ve bir topluluk içindeki bireyler tarafından paylaşılan, normal ve diğer olaylarda nasıl davranılacağı hususunda önemli bilgiler veren ve toplumları birbirine bağlayan bir kavram olarak görmektedir. Emin Bilgiç’e (1986: 27) göre kültür, bir millete benliğini veren, diğer milletler arasındaki farkı göstermeye yarayan, tarihin ilerleyişi içerisinde teşekkül etmiş, kendine özgü maddî ve manevi varlık ve değerlerin uyumlu bir bütünüdür. İbrahim Kafesoğlu (2003: 16) ise “Belirli bir topluluğa has sosyal davranış

ve teknik kuruluşlar ‘Kültür’ü meydana getirir.” diyerek kültürü açıklamaktadır (Uyar, 2007).

Bir farklı araştırmacı olan Tural (1992: 138) ise kültür kavramını şöyle tanımlamıştır: “Tarihin derinliklerinden gelen; zamanla ve ihtiyaca bağlı olarak ortaya çıkan bilinçli seçimlerle anlamlı ve zengin bir sentez oluşturmak; nesilden nesile sistematik bir şekilde aktarılan; bu sayede her bireyin kimlik ve aidiyet duygusunun yanı sıra kendi kimliğinin farkındalığını kazanmasına yardımcı olan; ortamları ve koşulları değiştirme gücü veren; her neslin yaşadığı zamana ve geleceğe bakarken geçmişe yansımaları sağlayan inanç, kabul ve yaşam tarzları bütününe kültür denir” şeklinde tanımlamıştır.

Kültür, bireyin doğa karşısında, doğa ile beraber yaşamını devam ettirmek amacıyla üretimini yaptığı her şeydir (Güvenç, 1994:48). Yani bir toplumun yaşam tarzı, birikimli uygarlığıdır. Kültür, insanların düşüncelerini, uyguladıklarını ve ürettiklerini içeren bir olgudur (Richards, 2001a:5).

L.J. Carr’ a göre kültür, bir toplumdaki geçmiş davranışların birikimler sonucu aktardığı sonuçlarıdır” (Aktaran: Memiş, 2003). Kültür, bir cemiyetin içinde bulundurduğu maddi ve manevi değerlerden oluşan öyle bir bütündür ki, cemiyet içerisinde var olan her nevi bilgi, alaka, itiyat ve kıymet ölçülerini içine alır. Bütün bu unsurlar birlikte o cemiyet üyelerinin mensuplarının çoğunluğunda olan ve farklı cemiyetlerden farklı kılan hususi bir yaşam temin etmektedir. (Turhan, 1997: 48).

Tüm tanımlamalara bakıldığında kültürün pek çok tanımının olduğu ispatlanmıştır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak “kültür”, bir toplum içinde bir grup tarafından meydana getirilen ve nesilden nesile ulaştırılan yaşam tarzı” şeklinde tanımlanabilir (Koç, 2015:407-408)

1.1.1. Kültürün Özellikleri

Kültürün önemli bazı özellikleri bulunmaktadır:

- Öğrenilir olması

Kültür her bireyin doğduktan sonra yaşam içerisinde kazandığı alışkanlıkların tümüdür. İlgüdüsel ya da kalıtsal değildir, sonradan kazanılır.

- Tarihi ve sürekli olması

Yaşam içerisinde edindiğini tüm davranış ve alışkanlıkları yavrusuna aktarabilen tek canlı insandır.

- Toplumsal olması

Bir toplumun yeri tarafından paylaşılan alışkanlıkların tümü o toplumun kültürüdür.

- İdealleştirilmiş bir kurallar sistemi olması

Kültür, genel olarak ideal kurallardan ve davranışlardan meydana gelse de bireysel tutum ve davranışlar önemli ölçüde “ideal” den ayrılır.

- İhtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcı olması

Kültür, temel biyolojik ihtiyaçları ve bunlardan oluşan ikinci derecedeki ihtiyaçları, genel olarak ve önemli bir seviyede karşılar. Kültürel kuramlar ve ilkeler başarısı denenmiş çözüm yollarıdır.

- Değişebilir olması

Kültür, değişime uyum sağlayarak oluşur. Kültürler zaman içerisinde doğal çevreye uyum sağlar. Kültür toplumların ihtiyaçlarını giderebilecek biçimde uyum gösterirler.

- Bütünleştirici olması

Belli bir kültürün öğeleri uyumlu ve bütünleşmiş bir sistemi oluşturmaktadır.

- Soyut olması

Kültürün dayandığı varsayımları ve değerleri soyuttur. Somut yön maddi unsurlarıdır (Güvenç, 1994: 101).

Kültür; ihtiyaçları karşılayıcı ve doyurucu bir yapıdır. Kültür kapsadığı bireylerin ihtiyaçlarını ile doğru orantıda değişim gösterebilmektedir. İnsan yaşamını zorlaştıran kültürel unsurlar, değerler, normlar, uygulamalar zaman içerisinde kaybolmaya mahkûmdur. Temel ihtiyaçların giderilmesinde, işlev görmeyen ya da bireylerine yeterli doyum sağlamayan bir kültür var kabul edilemez. Çünkü böyle bir kültür insan yaşamında sürekliliği tehlikeye itecektir (Balcı, 2017).

1.2. Turizm Kavramı

Turizmin var oluşu çok eski zamanlara dayanmaktadır. Turizm sözcüğünün Latince bir kelime olan “tornus” kökünden geldiği bilinmektedir. “Tornus” Latince ’de etrafını dolaşmak, dönmek ve geri dönmek manalarına gelmektedir. Bu tanımlamadan istinaden, turizm ile birlikte gezme, hareket ve seyahat kavramları dikkat çekmektedir (Kaynar, 2005: 13).

Turizm kelimesinin tanımlanmasına yönelik yapılan çalışmalar 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Turizmin ilk tanımı 1905 yılında E. Guyer-Feuler tarafından verilmiştir. Guyer-Feuler turizmi, zaman geçtikçe çoğalan hava değişimleri ve dinlenme ihtiyaçları, sanat ve doğa ile doyum sağlayan dikkat çekici güzellikleri görüp tanıma isteğine, insanların doğaya karşı mutluluk besledikleri inancına dayanan ve özellikle sanayideki gelişimin artması ve ulaşım imkanlarının kusursuz olmalarının bir bütünü olarak toplulukların birbirlerine daha çok bağlanmasına olanak sağlayan modern çağa ait bir olay” olarak tanımlamaktadır (Yılmaz, 2008:7).

Avusturyalı ekonomist Hermann Von Schuller 1910 yılında turizmi, “başka bir ülkeden, şehir veya bölgeden, yabancı insanların gelmesi ve geçici olarak ikamet etmeleri sonucunda ortaya çıkan hareketin, ekonomik boyutuyla ilgili tüm faaliyetler” şeklinde tanımlamıştır (Şen, 2010:5).

1942 yılında yayınlanan “Turizm Genel Doktrini” isimli kitapta turizm tanımı Walter Hunziker tarafından “para kazanma amacı olmayan ve daimî ikamet şekli teşkil etmemek kaydıyla, yabancı insanların bir yerde kalmalarından ve bir yere doğru seyahatlerinden kaynaklanan olay ve ilgilerin bütünü” olarak tanımlanmıştır (Yılmaz, 2008:7).

Birleşmiş Milletlerin 1963 yılında kabul ettiği en yaygın turizm tanımı şu şekildedir: “Bir günden az olmamak, devamlı kalışa dönüştürmemek ve gelir getirecek herhangi bir arayışta bulunmamak şartı ile bireylerin konaklamalarından oluşan olay ya da ilişkilerin tümüdür” (Erdoğan, 2003: 77).

Turizm; her zamanki ikamet yerinin dışında, para kazanma amacına gütmeyen ve kalıcı bir kalış biçimine dönüşmeyen seyahat ve konaklamalardan kaynaklanan etkinlik ve faydalar bütünüdür (Aslan, 1992: 9). Turizm kavramından yola çıkarak; gelir sağlama amacı olmadan, eğlenmek, dinlenmek, bilimsel, spor, diplomatik, kültürel, din,

inanç, sağlık ve benzeri sebeplerle sürekli yaşamını sürdürdüğü yeri bir süreliğine terk eden ve bir süre tüketici olarak seyahat edip, gittiği yerden en kısa bir gününü geçiren ve sonrasında tekrar sürekli ikametini sağladığı yere dönen kişiye turist denmektedir (Ünüsün ve Sezgin, 2007:17-20).

1.2.1. Alternatif Turizm

Alternatif turizm kavramı, geleneksel turizme güncel bir boyut kazandırmak maksadıyla, farklı turistik ürünlerin bir arada kullanılması ve turizmde farklı boyutlar üzerine ortaya çıkmıştır. Bu alternatif turizm kavramının kullanılır hale gelmesindeki temel amaç; ziyaretçilerin seyahatler konusunda değişen beklentilerine cevap vermek, ülkelerin turizm kaynağı olarak potansiyellerini daha etkin kullanmalarına olanak tanıyarak sosyal, ekonomik ve kültürel faydaları artırmaktır (Tapkı, 2020).

Alternatif turizmin amacı ülkelerin mevcut değerlerini koruyarak ve bozulmadan turizm faaliyetlerini yürütmelerine olanak sağlamaktır. Bu nedenle ülkeler yerel değerleri, yaşamı ve kültürü koruyarak alternatif turizmi destekleyecektir. Ayrıca alternatif turizm, yeşil turizm, yumuşak turizm, korumacı turizm, soft turizm, uygun turizm, ilerleyici turizm, sürdürülebilir turizm ve ekoturizm gibi tanımlamalar için kullanılsa da aslında bütün bu tanımlamaları kapsamaktadır. Alternatif turizm ile ilgili birçok çalışmada tanımlar yapılmıştır (Tapkı, 2020). Bu tanımlara bakılacak olursa:

TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tanımına göre alternatif turizm, yerel malzeme kullanımına öncelik veren, bulunduğu bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına uyum sağlayan, yerel ve yabancı girişimcilerin iş birliğine dayanmayı amaç edinmiş turizm türüdür (TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

Alternatif turizm, kitle turizminin negatif yönlerini en aza indirmek ve turizmin farklı unsurlarının bir arada yaşamasına olanak sağlamak amacıyla oluşturulan bir turizm türüdür (Erdoğan, 2003). Diğer bir tanıma göre ise; bölgedeki mevcut turizm türlerine alternatif olarak var olan ve o turizm türlerinin olumsuz etkilerini, o bölgenin ekonomik faydalarını azaltmadan var olan bir turizm türüdür (Özgüç, 1998).

Alternatif turizm, doğal kaynakları koruyarak kaliteli bir çevre yaratmayı amaçlayan, ek olarak da alternatif turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgede yaşayan

yerel halkın turizm faaliyetlerinden ekonomik fayda elde etmesini sağlayacak koşullar yaratmayı amaçlayan bir turizm türüdür (Oral ve Başarır, 1995: 180).

1.2.2. Alternatif Turizm Türleri

Kültür Turizmi

Kültür turizmi, turistlerin ziyaret ettikleri toprakların tarihi ve etnik değerlerini tanınmasıdır (Öztürk & Yazıcıoğlu, 2002). Kültür turizmi; bir ülkenin kültürü, yaşam tarzı, değerleri ve normlarıyla tanımlanabilir; yani din, dil, gelenek ve görenek, sanat ve toplumsal örgütlenme bir bütün olarak ele alınır (Yılmaz ve Yılmaz, 1998:287). Turistlerin seyahat ederken temel motivasyonunun, bir turizm merkezinin çekici maddi ve manevi kültürel özelliklerini öğrenmek, keşfetmek ve deneyimlemek olduğu bir turizm türüdür. Bu turizm merkezleri sanat, mimari, tarih, kültürel miras, mutfak mirası, edebiyat, müzik, yaşam kültürü, değer sistemleri, inanç ve gelenekler gibi kültürel özellikleri sergilemektedir (World Tourism Organisation, 2016).

Kültür turizmi, farklı olan kültürleri tanıma, geçmiş kültürleri merak etme ve insanların kendi kültürlerinin diğer yönleriyle uzlaşmasına dayalı, kültürel kenarları diğer grupların kültürlerine açık olan tüm turizm faaliyetlerini içermektedir (Aksu ve Kayabalı, 2006: 32). Kültür turizmi, insanların kültürel açıdan zengin bölgeleri ziyaret etmek, kaybolan ya da değişen yaşam biçimlerini öğrenmek ve gözlemlemek, kültürel değerleri korumak amacıyla yapılan gezileri kapsayan bir turizm türüdür (Avcıkurt, 2003: 10).

Sağlık Turizmi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2018), sağlık turizmini, tıbbi amaçlı seyahatleri de içeren bir turizm türü olarak tanımlamaktadır. Sağlık turizmi, insanların ruh ve beden sağlığının sürekliliğini sağlamayı, yenilikçiliği ve tıbbi tedaviyi içeren bir turizm türüdür (Carrera & Bridges, 2006).

Sağlık turizmi, sağlıklı olma halini devam ettirme ve iyileşmek için yapılan, turistlerin doğal kaynakları kapsayan turizm yapısına girerek kür uygulaması, konaklama, beslenme ve eğlence ihtiyaçlarına cevap vermesi sonucu oluşan aktiviteler bütünüdür (Doğan, 2000).

Kış Turizmi ve Dağcılık

Kış turizmi ve dağcılık, dağlık bölgelerde bulunma isteği, dinlenme ve tatil ile dağ sporları yapma uğraşlarını içeren bir turizm faaliyetidir. Bu tür faaliyetler genel olarak orta ve yüksek dağlık bölgeler üzerinde planlanmakta ve uygulanmaktadır (Ülker, 1999: 11). Kış turizmi, genellikle karlı ortamlarda karlı ve dağlık bölgelerde uygulanan ve kış sporları faaliyetlerini ağırlıklı olarak geliştirildiği merkez ve alanlar üzerinde bütünleşen bir turizm uygulamasıdır (Ülker, 1999: 12).

Dağların temiz ikliminde gerçekleştirilen spor faaliyetleriyle birlikte gerçekleştirilen dağ turizmi rahatlatıcı, sessiz sakin bir tatil yapma gibi olayları kapsamaktadır. Bu doğrultuda kış turizmi ve dağ turizminin arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır (Mursalov, 2009: 42).

İnanç Turizmi

Dünya tarihinin en eski turizm şekli olarak kabul edilen inanç turizmi, uzun süredir kültür turizmi başlığının içerisinde değerlendirilmiştir. İnanç turizmine katılan turistler, kültür turisti olarak turizm istatistiklerine dahil edilmektedir. Daha sonraki zamanlarda ise inanç turizmi, kendine özgü motivasyon unsurları ve özelliklere ait olmasından sebeple ayrı bir turizm dalı olarak adlandırılmıştır (Doğaner, 2009:338-339; Bilim ve Özer, 2014:5).

İnanç turizmi genel olarak ‘Turistlerin devamlı olarak kaldıkları, çalışma hayatını sürdürdükleri ve rutin ihtiyaçlarını giderdikleri alanların dışına, dini inançlarını gerçekleştirmek, inanç destinasyonlarını görmek maksadıyla gerçekleştirdikleri turistik sebepli yapılan gezilerin turizm olgusunun bünyesinde değerlendirilmesi şeklinde’ tanımlanmıştır. (Hakkı ve Sezgin 2008:359; Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017).

Yayla Turizmi

İnsanların devamlı ikamet halindeki buldukları yerden uzaklaşarak yaz mevsiminde yaylalara çıkmaları, burada da rutin yaşantılarını devam ettirirken bir taraftan da dinlenmeleri, doğa ile iç içe yaşam sürdürerek temiz hava almaları, yaylalarda gerçekleştirilen faaliyetlere katılmaları yayla turizmini meydana getirmektedir. Yayla turizmine katılım sağlama da amaç, insanların sürekli yaşadıkları yerlerden belirli bir süre uzaklaşarak bir süreliğine burada konaklamaları olduğundan,

bu turizm hareketi alternatif turizm şeklinde bir turizm faaliyeti olarak yayla turizmini oluşturmaktadır (Bakırcı, 1992: 79).

Spor Turizmi

Spor turizmi, spor etkinliklerine katılmak, izlemek ya da katılmak için yurt içi veya yurt dışı seyahatleri içerir (Kurtzman ve Zauhar, 2001). Spor turizmi; spor etkinliklerine sporcu, yönetici, seyirci gibi konumlarda katılmayı ve etkinlikleri yerinde izlemeyi amaçlayan seyahat deneyimlerinin tümü olarak tanımlanabilir (Stephen, 2001).

Spor turizmi, asıl amacı spor yapmak, spor faaliyetlerine katılmak, spor izlemek veya spor faaliyetlerine katılırken görevlerini yerine getirmek olan kişilerin yaşadıkları veya oynadıkları yerden ayrılarak başka bölgelere, şehirlere veya ülkelere yaptıkları seyahatlerinde çeşitli hizmetleri satın alarak o yerin ekonomisine katkıda bulunma ve planlanan spor faaliyetinin bitiminde o yerden ayrılarak geldiği noktaya veya planlanmış bir başka destinasyona hareket etmesiyle oluşan turizm türüdür (Yeşil, 2015).

Gastronomi Turizmi

Gastronomi, gurme veya mutfak turizmi olarak adlandırılan ve belirli bir yemek stili, yemek/mutfak veya şarap ile ünlü bir bölgeye seyahat etmeyi ya da yiyecek/şarap kursları, festivaller, etkinlikler, eğitim gezileri/turlarını deneyimlemek için seyahat etmeyi içermektedir (Santich, 2004: 2). Gastronomi turizmi, Hall ve Mitchell (2001: 308) tarafından, “birincil gıda üreticilerine, yemek festivallerine, restoranlara ve yemeklere bakıldığı ve/veya deneyimlendiği belirli yerlere, özellikle bu alanda uzman gıda üretim bölgelerine seyahat etmek için birincil motive edici faktörlerin bütünü” olarak tanımlanmıştır.

1.3. Kültürel Miras Kavramı

Türk Dil Kurumu’na göre “Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey” şeklinde tanımlanan miras kavramı (TDK, 2019), kültürel unsurların bir araya toplanmasıyla beraber toplumsal değerler açısından da önem taşımaktadır. Toplum tarafından kabul görmüş olan değerlerin nesilden nesile aktarılmasıyla ortaya çıkan kültürel miras, insanların bir arada durmasını sağlayan önemli bir olgudur (Koca ve Tüğen, 2020).

Kültürlerin var oluşlarını sürdürebilmesinin yolu, aktarma yöntemi ile devamlılık kazanmasından geçmektedir. Onu değerli kılan şey devamlılık ve aktarım yoluyla varlığını sürdürmesidir. Kültürün nesilden nesile aktarılması, onun miras olarak tanımlanmasına yol açmaktadır (Çakır, 2010: 34). İnsanın geçmişten günümüze yaşadığı, biriktirdiği, geliştirdiği, zenginleştirdiği ve sürdürülebilirliğini sağlayarak gelecek nesillere aktardığı tüm verilere kültürel miras denir (Artun, 2008: 454; Ar, 2015: 12). Kültürel miras, geçmişten günümüze insanların birçok farklı amaç için yarattığı maddi varlıklar veya eserler olarak da tanımlanabilir (Can, 2009, s. 3).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanan araştırma raporuna göre kültürel miras, gelecek nesillerin de korunacağına ve muhafaza edileceğine inandığı, ülkenin varlığı sayılan eserler ve değerler bütünüdür (Rzayeva, 2019: 61).

Kültürel miras, insanların binlerce yıl boyunca biriktirdiği ve bugün hala var olan yaşam deneyimlerinin, bilgeliğin ve emek verimliliğinin kalıntılarıdır. Geçmişin izleri denince akla ilk gelen arkeoloji ve tarihle ilişkilendirilen kalıntılar olsa da kültürel miras, toplumun doğaya, kimliğine, kültürüne ve tarihine ilişkin maddi ve manevi tüm değerleri içermektedir. Diller, gelenekler, danslar, müzik ve ritüeller ile anıtlar, arkeolojik alanlar, tarihi kentler ve yapılar gibi yaşayan ancak somut olmayan varlıklara da kültürel miras denilmektedir. Geçmişle bu günümüz arasında bağ kuran kültürel miras, kültürün ve toplumun içinde yaşadığı dünyanın temelini oluşturarak insan yaşamını sembolik olarak zenginleştiren bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Kültürel miras, miras karakterini oluşturan evrensel unsurların yanı sıra, genç neslin öğrenmesi ve kişisel gelişimi için yeni fırsatlar sunarak dünyaya ve hayata bakış açısına anlam katması nedeniyle korunması gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Ünal, 2014).

Bir başka tanımlamaya göre kültürel miras geçmiş ve gelecek arasında bağlar kurulan, kimlik krizlerine çözümler sunan, tarihi ve kültürel varlıklara yönelik sevgi ve farkındalık yaratan, toplumla iletişimi kolaylaştıran; sınırlı ve vazgeçilmez bir kaynağı oluşturan değerlerin bütünlüğüdür. Çeşitli nedenlerle korunamayıp yok olmaya başlayan bu değerler, insanlar arasındaki birlik ve dayanışmaya azaltmaktadır. Ayrıca bireyler üzerinde kimlik bunalımı veya aidiyetsizlik duygusu gibi sorunları da ortaya çıkarmaktadır (Kiper, 2004).

Kültürel miras, insan gelişiminin tarihsel aşamaları hakkında bilgi sağlar; tarihin öneminin geliştirilmesi ve geçmişle bağlantılı olarak sebep sonuç ilişkisinin pozitif bir şekilde sağlanabilmesi oluşturulabilmesi bakımından oldukça önemlidir.

1.3.1. Kültürel Miras Çeşitleri

Kültürel miras, somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir. Somut kültürel miras, kültürün maddi unsurlarını içerirken somut olmayan kültürel miras ise yetenek, beceri, davranış, gelenek ve görenek gibi unsurları içermektedir.

1.3.2. Somut Kültürel Miras

Somut Kültürel miras, tarihi kentler, binalar, arkeolojik sitler, kültürel alanlar (manzaralar) ve kültürel objeler ya da taşınabilir kültürel varlıklar gibi maddi kültürel değerlerin tamamını içermektedir (McKercher ve du Cros, 2002: 68). Somut kültürel miras; kültürel değerlere sahip, insanlar tarafından yapılmış fiziki bir yapıya sahip olan, sahiplenerek korunması ve saklanması gerekli olan ayrıca gelecek nesiller için önem taşıyan değerlerdir (Can, 2009, s. 3). Somut kültürel miras, sosyal hayatta ekonomik, dini, kültürel ihtiyaçları karşılamak amaçlı oluşturulmuş olan yapılardır. Somut kültürel miras varlıklarının korunması, zaman içerisinde yıpranmasını önlemek, gelecek nesillere aktarmak ve toplumların geçmişleriyle olan bağlarını koparmamak adına oldukça önemlidir (Uysal, 2018, s. 8)

Geçmiş kuşaklardan bugüne kadar ulaşmış ve her çeşit maddi kalıntıyı içermekte olan somut kültürel miras unsurları, “Taşınır Kültürel Miras” ve “Taşınamaz Kültürel Miras” olarak kendi içerisinde iki kategoriye ayrılmıştır.

Taşınabilir kültürel miras, mekân ve zamana göre yer değiştirebilen ve insanların emekleri doğrultusunda oluşan varlıklardır. Taşınabilir nitelikte olan, korunma ihtiyacı gerektiren, sanat eserleri olarak sayılan ve miras sayılan tüm değerleri kapsamaktadır. Kilim, halı gibi dokumalar, deriden, metalden, camdan yapılmış alet ve eşyalar, heykel, resim, seramik, mobilya, sikke, el yazması dokümanlar ve kitaplar, el işleri gibi sanat eserleri taşınabilir kültürel miras olarak kabul edilmektedir (Okuyucu, 2011, s. 21). Taşınabilir olan somut kültürel miras varlıkları müzelerde ve galerilerde

sergilenebilmektedir. Dolayısıyla ortak bir sosyal kültür paylaşımında, manevi farkındalığın arttırılmasında, gelenek ve göreneklerin yaşatılmasında etkili oldukları söylenmektedir. Ancak bu kültür varlıklar zarar görmeye karşı çok hassastır. Zira çalınabilmekte, yurt dışına kaçırılabilenkte veya satılabilmektedir. Taşınmaz somut kültürel miras varlıkları ise; sit alanları, camiler, türbeler, surlar, hamamlar, tiyatrolar kaleler gibi yapıları kapsamaktadır (Ahunbay, 2007, s. 22).

1.3.3. Somut Olmayan Kültürel Miras

Somut olmayan kültürel miras olarak tanımlanan kavram; doğa ve evrenle ilgili uygulamalar, anlatımlar, performanslar gibi sözlü geleneğe dayanan pek çok ögeyi içeren bir “yaşayan miras” alanıdır ve her aktarımda da yeniden üretilmektedir (Gürçayır, 2011: 7). Somut kültürel miras, toplumların kültürünü yansıtan; mimari ögeler, kıyafetler, günlük hayatta kullandıkları eşyaları barındırırken, somut olmayan kültürel miras ise toplumların inançları, gelenekleri, tarihi ve toplumsal değerleri gibi manevi öğelerden oluşmaktadır. Somut olmayan kültürel miras, somut kültürel mirasa göre daha dinamik bir özellik taşımakta, sürekli yenilenmekte ve değişmektedir. Bu nedenle, somut olmayan kültürel miras kırılğan ve doğal olduğundan savunmasız bir yapıya sahiptir ve somut kültürel miras unsurları gibi korunması gerekmektedir. Somut Olmayan Kültürel Miras kısaca SOKÜM olarak ifade edilmektedir (Dinç, 2021).

SOKÜM teriminin kullanımı, UNESCO’nun “obje” odaklı kültürel miras tanımları ve koruma yaklaşımları içinden ve “tepkisel” olarak doğmuştur. UNESCO’nun SOKÜM’ün Korunması Sözleşmesi’nden önceki süreçlerinde kültür ile ilgili en önemli belgeler, tarihi eser ya da mimari gibi somut kültürel miras unsurlarına odaklanıldığı görülmektedir. SOKÜM’ün Korunması Sözleşmesi diğer kültürel miras sözleşmeleri gibi müzeye konulan bir objeyi korumaya yönelik değildir. Bu nedenle kültürel mirası üreten, yaşatan ve kuşaktan kuşağa aktaran gelenekler ve birikimlerin bütün unsurlarıyla korunmasını hedeflemektedir. Somut olmayan teriminin anlamı ve gerekliliği, objeyi ve soyutu birlikte koruyarak toplum içinde ve toplumla birlikte sürdürülebilirliğini sağlamaya çalışmaktadır. Türkiye’de üzerinde en çok durulan, karıştırılan ve tartışma konusu olan konu “somut olmayan” ifadesinin karşıtı olan “soyut”un olduğu bu nedenle de “Intangible Cultural Heritage” veya “Patrimoine Culturel Immateriel” terimlerinin Türkçeye “soyut kültürel miras” olarak çevirmek

gerektiği düşüncesidir. Ancak önemli bir sözleşme olması ve hükümetler arası hukuki bir belge sayılmasının yanı sıra herhangi bir çeviride de metnin özüne ve ruhuna bağlı kalmak esas sayıldığı için “somut olmayan kültürel miras” olarak kullanılması uygun görülmüştür. SOKÜM teriminin, 1973’ten 2003’e uzanan süre içerisinde nasıl ve hangi değerlendirmelerin sonunda ortaya çıkmış olduğunu özetleyen çalışmalar sonucunda bazı halk bilimciler, akademisyenler ve dil duyarlılığı olan uzmanlar tarafından terimin Türkçe çevirisine yönelik eleştirilere maruz kalınmıştır (Oğuz, 2018: 27-28).

SOKÜM, kaybolma ihtimali olan, soyut, depolanması güç ve manevi değerdir. Somut olan kültürel miras varlıklarına göre, SOKÜM’ün fark edilebilmesi daha zordur. Mimari eserler, tarihi yapılar, tablolar, binalar gibi somut olan kültürel miras varlıklarının yanında geleneksel davranışlar, el sanatları, dil, yöresel yemekler ve törenler gibi değerlere dikkat edebilmek güçtür (Öter ve Ünal, 2011, s. 4).

1.4. Türkiye’de Somut Kültürel Miras

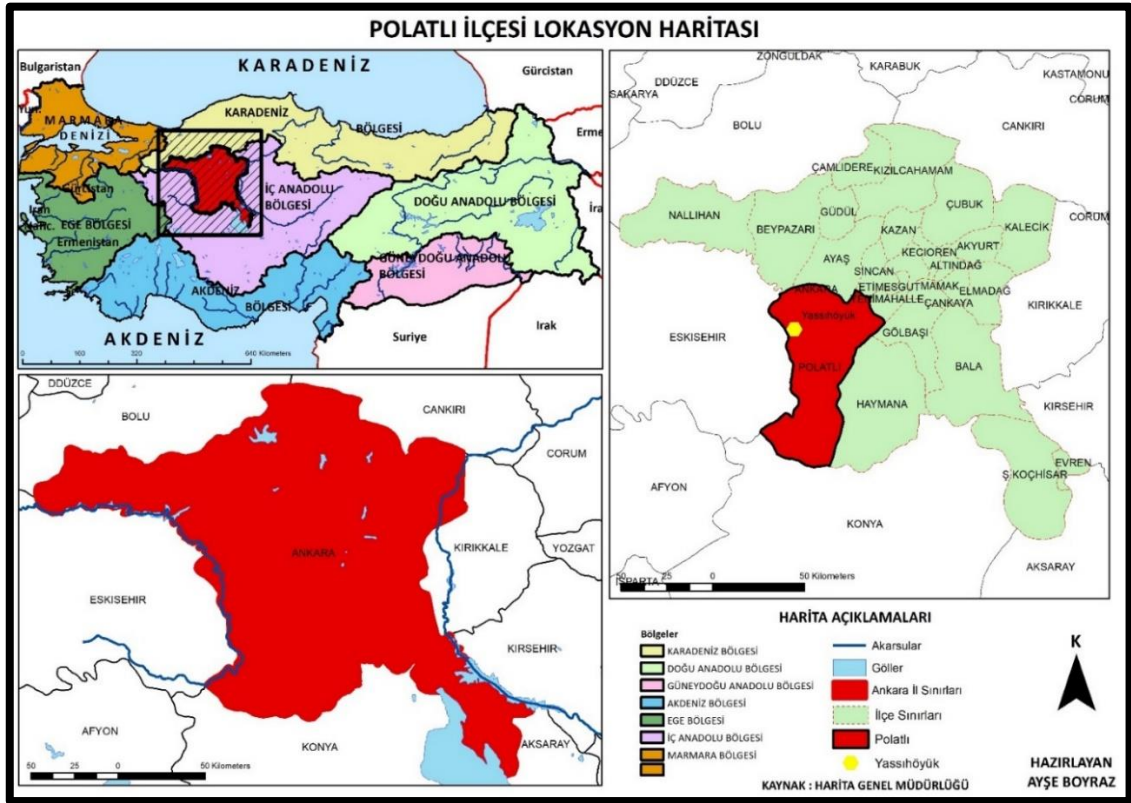
Paris’te 17 Ekim-21 Kasım 1972 tarihlerinde toplanan UNESCO 17. Genel Konferansı 16 Kasım 1972 tarihinde UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına dair sözleşmeyi kabul etmiştir. Türkiye 14 Mart 1982 tarihinde 2658 sayılı kanun ile taraf olma kararı almıştır. 23 Mayıs 1982 tarih ve 8/4788 sayılı karar ile de onaylanmış olup 14 Şubat 1983 tarihinde 17959 sayılı olarak Resmî Gazete ’de yayımlandıktan sonra yürürlüğe girmiştir.

16 Mart 1983 tarihinde gerekli belgelerin UNESCO Genel Merkezi’ne iletilmesiyle Türkiye resmen taraf olmuştur. 1972 Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi’ne göre oluşturulan ve Dünya Mirası Komitesi (DMK) tarafından belirlenen Dünya Mirası Listesi’nde Dünya Miras Alanı olarak ilan edilen 1157 miras yer almaktadır. Bunlardan 900’ü kültürel, 218’i doğal ve 39’u karma yani doğal ve kültürel miraslardır. Türkiye’nin bu listede 17’si kültürel, 2’si karma olmak üzere 19 miras alanı bulunmaktadır. Doğal ve kültürel miras geçici listesinde ise Türkiye’nin ilki 1994 yılında sunulan ve son olarak 2021 yılında güncellenen şekliyle 77 kültürel, 4 karma ve 3 doğal olmak üzere toplam 84 mirası bulunmaktadır.

2. POLATLI VE GORDİON ANTİK KENTİ

2.1. Polatlı İlçesi Genel Bilgiler

Polatlı ilçesi, coğrafi konum olarak Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinde yer almaktadır. Toplam yüzölçümü 3235 km² 'dir. Polatlı'nın başkent Ankara'ya uzaklığı 76 km'dir. İlçenin kuzey kesiminde Ankara'nın; Yenimahalle, Sincan, Ayaş ve Beypazarı ilçeleri bulunmaktadır. Batısında Eskişehir, güneyinde Konya, doğusunda ise Haymana ile çevrilidir. İlçede İç Anadolu bölgesinin karakteristik iklimi olan karasal iklim tipi görülür. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk, kar ve yağmur yağışlıdır. Bölgenin doğal bitki örtüsü bozkır ve steplerdir. İlçenin toplam nüfusu 2022 sayımlarına göre 128.378'dir. İlçeye bağlı 84 mahalle bulunmaktadır (Harita 1.)

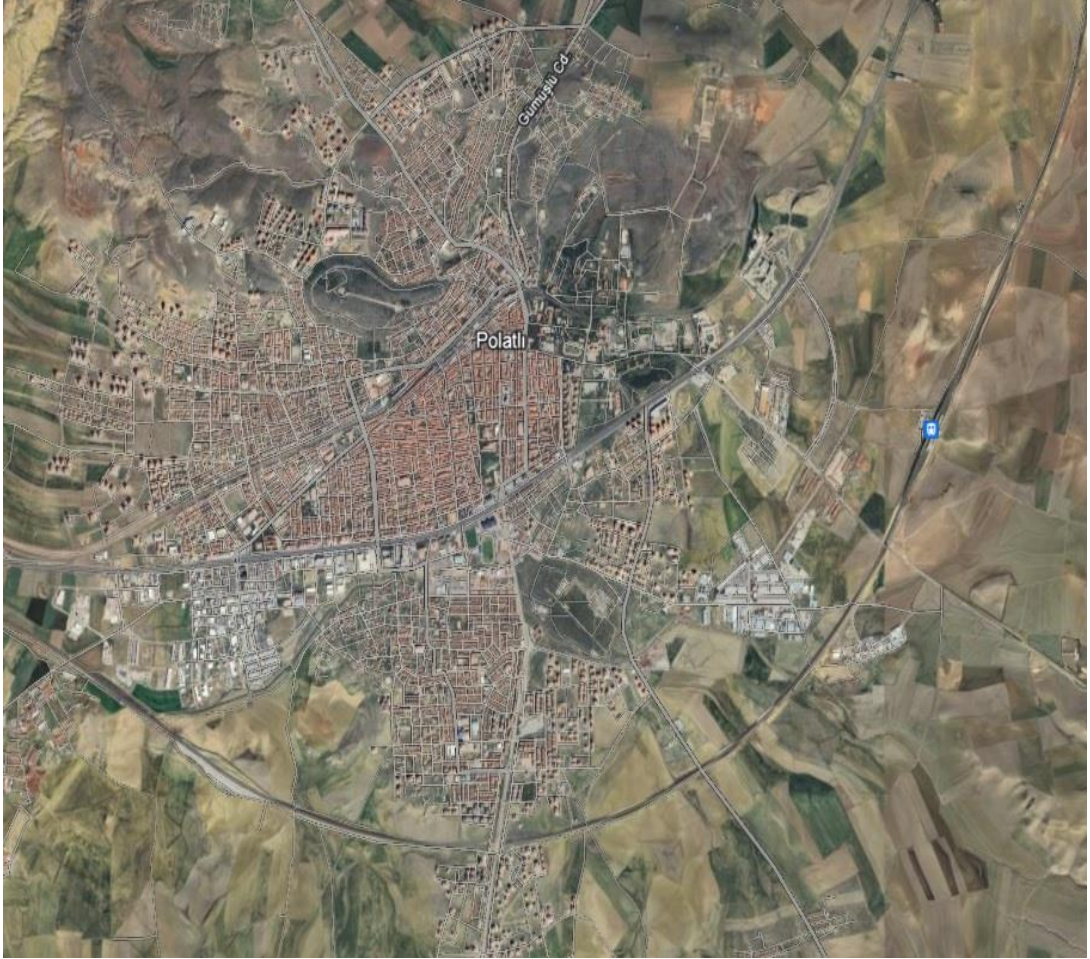

Harita 1: Polatlı ilçesi lokasyon haritası

Polatlı ilçesi etrafındaki yerleşmelerin temeli eski bir antik şehir olan Gordion antik kentine dayanmaktadır. Polatlı, Gordion'un yerini alarak gelişmeye başlamıştır.

Tarihi geçmişi Eski Tunç ağı M. . 3000 yılına kadar uzanan Gordion ile merkezine 21 km uzaklıkta konumlanan Yassıhöyük Köyü'nde Porsuk ayı ile Sakarya Irmağı'nın keşişim yerindedir. Günümüzde bir hyk yerleşmesi şeklinde varlığını sürdürmektedir. (Arınç, 2011:353). Polatlı'nın ilk kuruluşuna dair yer alan en eski kayıtlarda ise 1860 yılında şehrin 3 km. güneyinde bulunan Menteşe köyüne olduğu ve bu tarihte bu konumda yaşayanların bugün Zafer Mahallesi olarak bilinen alana yerleştikleri bilinmektedir (Gündüz, 2010:82).

Polatlı ilçesi önemli ulaşım güzergahları üzerinde yer almaktadır (Resim 1). Özellikle Ankara-Eskişehir karayolunun Polatlı'dan geçmesi, bölgeye kavşak noktası özelliği kazandırmıştır.

Resim 1: Polatlı ilçesi uydu görüntüsü (2023- Google Earth)

Polatlı ilçesinin başkent Ankara'ya yakın olması ve sahip olduğu kara ve demiryolu ulaşım imkanlarıyla özellikle tarım ve tarıma dayalı sanayinin gelişim göstermesine katkısı oldukça yüksek olmuştur.

Resim 2: Polatlı ilçesinden genel bir görünüm

2.1.1. Polatlı'nın Tarihi Gelişimi

Polatlı'nın tarihi M.Ö. 3000 civarlarına kadar uzanmaktadır. İlk başlarda kurulan yerleşim yerinin Frig Uyarlığının yaşadığı Gordion Antik Kenti etrafında olduğu bilinmektedir. Polatlı topraklarının köklü geçmişine bakıldığında Frig Uygurliklarına, Hitit Uygurliklarına daha sonra Pers, Roma ve Bizanslı, Selçuklu ve Osmanlı Devletlerine ev sahipliği yaptığı bilinmektedir (<https://www.polatli.bel.tr/>).

1860 yılında Menteşe ve Zafer Mahallesi'nde Polatlı'nın bugünkü yerleşimi oluşmaya başlamıştır. Yerleşimin canlanmasının asıl sebebi 1892 yılında Ankara-İstanbul demiryolunun geçmesidir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/>). Bu dönemlerde tren istasyonunun inşa edilmesiyle beraber Polatlı şehir statüsüne geçmeye başlamıştır. Polatlı'da üretimi yapılan hububat ürünlerinin nakliye işlemi bu istasyon ile sağlanmıştır (Erdoğan, 2013:175).

Akpamuk 1989'a göre, 1892 yılında Polatlı İstasyonu hizmet vermeye başladığında Menteşe, İstiklal mahalleleri ile demiryolu boyunca yerleşim bulunduğu tespit edilmiştir. Polatlı o zamanlar Eskişehir'in Sivrihisar ilçesine bağlı bir köy olarak geçmekteydi (Yaşar ve Özdemir, 2017). 1904 senesinde Karahamzalı, Abdülkerim ve Polatlı'nın köyleri Sivrihisar'dan alınarak Haymana'ya bağlanmıştır. Aynı sene bugün Polatlı'ya bağlı Sarıoba, Kargı, Gençali gibi köyler Beypazarı ilçesine bağlı hale getirilmiştir (Özalp, 1961:14).

Erdoğan 2013'e göre Cumhuriyet'in ilanından önce ve sonraki zamanlarda Polatlı İstasyonu'nun idarisi Haymana'ya bağlı durumdadır (Yaşar ve Özdemir, 2017). Polatlı İstasyonu'nun hizmete başlatılmasının ardından kısa bir süre Polatlı Belediye Dairesi'nde kurulmuştur. Millî mücadele dönemine denk gelen bu dönemde Polatlı askeri anlamda da önemli bir merkez haline gelmiştir. Millî mücadele döneminin sona erip Ankara'nın da başkent ilan edilmesi ve ardından Cumhuriyet'in de ilan edilmesi sonucunda yaşanan gelişmeler Polatlı'yı da etkilemiştir. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden önce Polatlı şehri kayıtlarda "Polatlı İstasyonu" olarak geçmekteydi. İdari olarak ise Haymana Kazası'na bağlı bir köy yerleşmesidir (Erdoğan, 2013:246). Ankara'ya olan yakınlığı ve sürekli artış gösteren nüfusu ile Polatlı 31 Temmuz 1926 yılında ilçe merkezi yapılmıştır (Yaşar ve Özdemir, 2017).

Resim 3: Polatlı istasyon binasından bir görüntü (URL-1)

2.1.2. Polatlı'nın Ekonomisi

Polatlı şehri, zengin tarihi olan bir bölgeye kurulmuştur. Antik Çağlardan günümüze kadar pek çok uygarlığa ev sahipliği yaptığı için ticari geçmişi de çok eskilere dayanmaktadır. Özellikle Friglere ev sahipliği yapmış olması Polatlı'nın köklü bir ticari geçmişinin olduğunun kanıtı şeklindedir. Daha sonraları Osmanlı'nın son zamanlarında II. Abdülhamid Han döneminde Polatlı Tren İstasyonu'nun inşaatı ile ticari faaliyetlerin arttığı tarih içinde görülmüştür.

Polatlı'da ticaretin zirveye ulaşma dönemi ise 1960'lı yılların ortası ile 1970'li yılların başlarına denk gelmektedir. Ülke genelindeki 1950-1960 kalkınma döneminin Polatlı'daki ticaretin canlanmasındaki payı da çok büyük olmuştur. Tarım ürünlerinin üretim teşviki, sanayi alanında yapılmış olan yatırımlar şüphesiz Polatlı'da da etkisini ayrıca göstermiştir. 1960'lı yıllarda şehir önemli bir alım-satım ve dağıtım merkezi haline gelmiştir (Özdemir, 2017).

Polatlı'nın ekonomisi geçmişten bugüne kadar tarıma dayalı olmuştur. İlçenin topraklarında en fazla üretimi yapılan ürün tahıldır. Tahıl üretimi yapılmasının en önemli nedeni toprak yapısı ve iklim tipidir. Ayrıca Polatlı Türkiye'nin önemli tahıl borsasına ev sahipliği yapmaktadır. Polatlı Ticaret Borsası ilçeden tarım üretimine katkı sağlayıp desteklediği için yerel halk da buna dayanarak tahıl üretimine ağırlık vermektedir. Tahıl gruplarında en yaygın olarak buğday üretimi yapılmakla beraber onu arpa, yulaf, çavdar takip etmektedir. Son yıllarda çiftçiler mısır gibi alternatif tarım ürünlerine de yönlendirilmeye başlanmıştır. Tüm bu ürünlerin yaygın bir biçimde üretiminin yapılması ilçenin ekonomisine oldukça katkı sağlamaktadır. Tahıl ürünleri dışında kuru soğan üretimi ile yerel halk geçimini sağlamaktadır. (Aydın ve Koçak, 2019)

Son zamanlara bakıldığı zaman tarım faaliyetlerinin yanı sıra hayvancılıkta önemli bir sektör haline gelmeye başlamıştır. Tavuk çiftliklerinin sayısında ciddi artışlar yaşanmaya başlamıştır. Bu çiftliklerinin artışının yaşanmasında yem fabrikalarının olmasının payı büyüktür.

Konumu itibarıyla Ankara, Eskişehir ve Konya illeri arasında yer alan Polatlı şehri aynı zaman da önemli bir kavşak noktasıdır. Bu kavşak noktası üzerinde bulunması ticari faaliyetlerinin gelişmesinde ve pazarlama faaliyetlerin çok önemli bir etken olmuştur. Ayrıca yakın zamanlarda inşası tamamlanan Ankara-Sivrihisar yolu ve ilçede

istasyonu bulunan Ankara-Eskişehir hızlı tren yatırımları ile Polatlı, İstanbul-Ankara, Konya-Antalya-İzmir bağlantılarının merkezi haline gelmiştir (<https://www.polatli.bel.tr/>).

2.1.3. Polatlı'nın Sosyo-Kültürel Hayatı

Sosyo-Kültürel faaliyetler denildiği zaman ilk akla gelen unsurlardan bir tanesi eğitim- öğretim etkinlikleridir. Polatlı şehrinin eğitim düzeyi ülke geneline göre bakıldığında oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Polatlı eğitim öğretim faaliyetlerin bakımından incelendiğinde fazla miktarda ilkokul, ortaokul ve lise olduğu bilinmektedir.

Yaygın eğitim alanında faaliyet gösteren Halk Eğitim Merkez Müdürlüğüne bağlı Mesleki Eğitim Merkezi, Mesleki Eğitim Merkez Müdürlüğüne bağlı Rehberlik Araştırma Merkezi ile özel eğitim veren Eğitim Uygulama Okulu ve bünyesinde İşitme Engelliler Okulu vardır (Timur, 2009).

Polatlı'nın merkezinde yer alan Polatlı Topçu ve Füze okulu, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Fen Edebiyat Fakültesi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Resim 3) ilçede kültürel çeşitlilik açısından önemlidir.

Kültürel faaliyetlerin kapsamında iki adet kütüphane, huzurevi, öğretmenevi, sanat okullarının bulunması gelişmiş bir yer olduğunun göstergesidir.

Polatlı Belediyesi'nin hizmete açmış olduğu ve kültürel faaliyetler sunan Yusuf Has Hacı, Kaşgarlı Mahmut, Yunus Emre, Dede Korkut, Mevlâna, Şehit Seher Yaşar Hanımlar Konağı (Resim 4) mahalle konağı vardır. Yine Polatlı Belediyesi'nin açmış olduğu Şehit Cüneyt Sertel Sosyal Yaşam merkezi, Polatlı Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi, Alparslan Türkeş Bilim Merkezi ve Uluğ Bey Gökevi (Resim 5), Fırat Yılmaz Çakıroğlu Gençlik Merkezi vardır (Resim 6).

Resim 4: Polatlı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (URL-2)

Resim 5: Polatlı, Şehit Seher Yaşar Hanımlar Konağı (URL-3)

Resim 6: Polatlı, Alparslan Türkeş Bilim Merkezi ve Uluğbey Gökü (URL-4)

Resim 7: Polatlı, Fırat Yılmaz Çakıroğlu Gençlik Merkezi (URL-5)

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlı olarak belediye konaklarında çeşitli eğitimler verilmektedir. Bu kurslar vesilesiyle kültürel gelişim sağlanmaktadır. Büyük

kapalı spor salonlarının açılması ile de genç nüfus için futbol, voleybol, basketbol, tenis, hentbol gibi spor faaliyetleri imkanları sunulmuştur.

Polatlı Belediyesi tarafından düzenlenen etkinlikler de şehrin sosyo-kültürel hayatının canlanmasına katkı sağlamıştır. Her yıl düzenli kutlanan Sakarya Zaferi kapsamında konserler, turnuvalar ve çeşitli eğlenceler düzenlenmektedir. Ayrıca düzenli gerçekleştirilen Gordion maraton koşuları (Resim 7), ramazan şenlikleri, çocuk şenlikleri, yaz şenlikleri, sünnet şöenleri kültürel anlamda önemli faaliyetlerdir.

Resim 8: Uluslararası Gordion Yarı Maratonu (URL-6)

Resim 9: Sakarya Zaferi kutlamaları (URL-7)

2.1.4. Polatlı Turizm Potansiyeli

Polatlı şehri birçok uygarlığa ev sahipliği yapması ve Sakarya Meydan savaşının gerçekleştiği topraklar üzerinde olması sebebiyle kültür turizmi potansiyeli bakımından zengin bir yerdir.

Sakarya Şehitleri Anıtı

Sakarya Şehitleri Anıtı, 28 Ekim 1973 tarihinde Polatlı'nın kuzeybatısında, Şehitkaşı Tepe'de açılmıştır. Bu anıtın gövdesi 915 metre Rakımlı yerden başlayarak 970 metre rakımlı yere kadar uzanmaktadır. Heybetli anıt 420 basamak ve 42 çift sütundan oluşmaktadır. Bu sütunların kahraman Türki ordusunun Sakarya'da yaşadığı gece ve gündüzlerin işareti olarak tasarlanmıştır (Resim 9). Bakımı Topçu ve Füze Okulu Komutanlığı'na aittir (Güngör, 2010).

Resim 10: Sakarya Şehitleri Anıtı (URL-8)

Duatepe

10 Eylül 1921 tarihinde başlayan Türk karşı hücumunda kanlı çarpışmalar sonucunda, ele geçen bu tepenin tarihsel önemi oldukça büyüktür. Bir anlamda, Türk ordusunun 17. yüzyılda Viyana kapılarından başlayan geri çekilmesinin tersine döndüğü

yerdir (Güngör, 2010). Duatepe anıtının heykel kompozisyonları heykeltıraş Metin Yurdanur tarafından yapılmıştır (Resim 10).

Resim 11: Polatlı Duatepe Anıtı (URL-9)

Gazi Tepe

Başkumandan Mustafa Kemal'in 12 Ağustos 1921'de attan düşerek kaburga kemiklerinin kırıldığı tepedir (Anonim, 2023). Bu bölgede şehit olan 13 şehidin isimlerinin yazıldığı anlamlı bir anıt bulunmaktadır (Resim 11).

Resim 12: Gazi Tepe Anıtı (URL-10)

Kartal Tepe Mehmetçik Anıtı

Polatlı topraklarında düşmana “Dur” denilen hatlarda Kartal Tepe Mehmetçik Anıtı yükselmektedir. 31 Ağustos 1921’den 12 Eylül 1921’ e kadar düşmanın eline geçmesine rağmen düşmanın ilerlemesi süngü hücumlarıyla engellenen bir bölgedir (Anonim, 2023). 2008 yılında inşa edilen Mehmetçik anıtının yüksekliği 32 metre, ağırlığı ise 1.500 tondur. Beton üzerine bakır kaplama olarak yapılan bu anıtın kaidesi üzerinde 8 adet kabartma rölyef bulunmaktadır (Güngör, 2010).

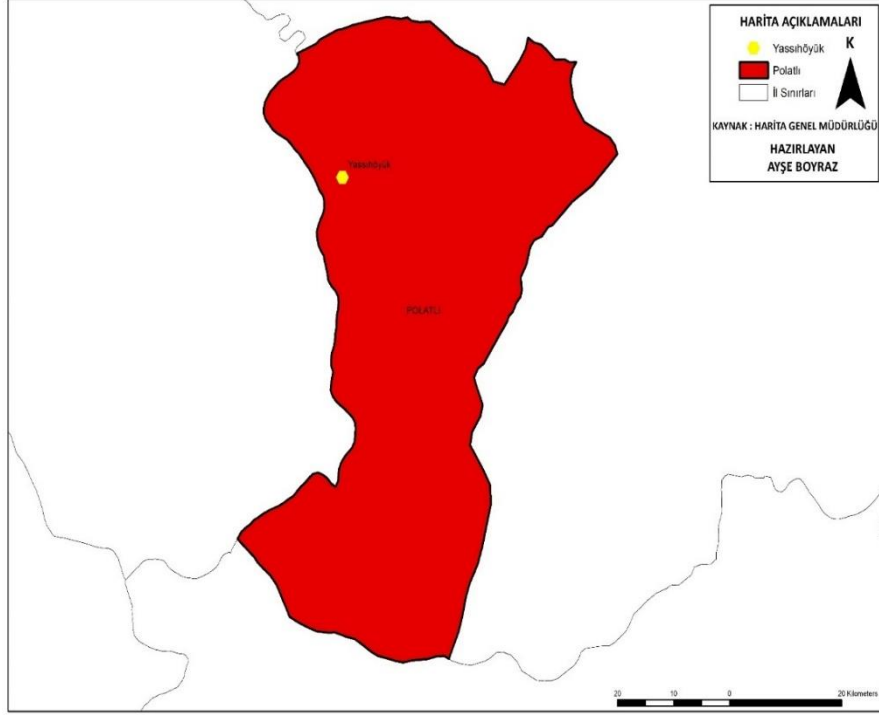

Resim 13: Kartal Tepe Mehmetçik Anıtı

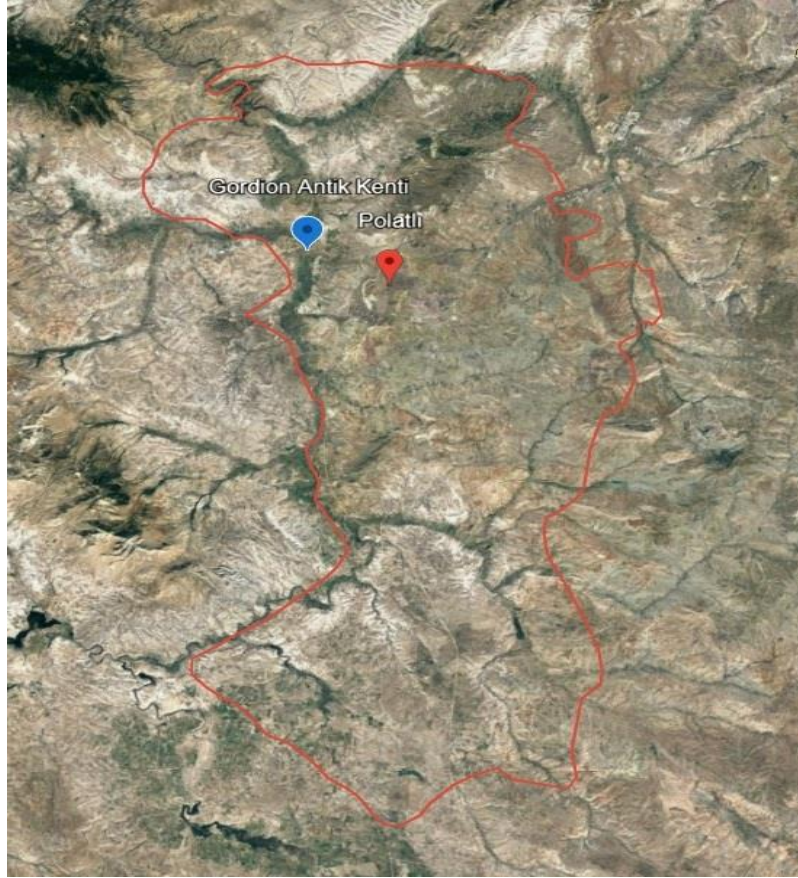
Ayrıca Hacı Tuğrul Köyü ve Türbesi, Kara Höyük, Polatlı Höyük, Karaca Ahmet Türbesi, Bacım Sultan Türbesi ve Yeni Cami, Çal Dağı, Mangal Dağı, Toydemir Mevzileri, Türbe Tepe Mevzileri, Ilıcaözü Deresi Mevzileri, Yıldızdağı Mevzileri, Sakarya Köyü, Velidede Tepe, Beştepeler, Çekirdeksiz Köyü, Kara Tepe, Basrikale Mevzileri, Eski Polatlı Şehitliği, Topçu Okulu Müzesi, Mürettep Grup Karargâhı ve Zafer Tepe Malıköy Tren İstasyonu Müzesi, Alagöz Karargah Müzesi ve Yassihöyük Gordion Antik Kenti şehrin diğer önemli turizm noktalarıdır.

2.2. Polatlı Gordion Antik Kenti Genel Bilgiler

Gordion, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde, Ankara il merkezinin yaklaşık 90 km. güneybatısında, Polatlı ilçesinin yaklaşık 18 km. Kuzeybatısında, Sakarya ile Porsuk Nehirlerinin birleştiği yerin yakınında, Sakarya Nehri'nin doğusunda, Yassihöyük mahallesinde yer almaktadır. Yassihöyük Mahallesi, Kıranharmanı, Beylikköprü ve Çekirdeksiz mahalleri ile komşudur.

Harita 2: Yassihöyük lokasyon haritası

Resim 14: Gordion Antik Kent uydu görüntüsü (2023-google Earth)

Resim 15: Yassihöyük uydu görüntüsü (2023-google Earth)

Resim 16: Yassihöyük Mahallesi genel bir görünüm

Gordion, İç Anadolu'nun tipik karasal iklimi özelliklerini taşımaktadır; kış ayları yağışlı ve soğuk, yaz ayları kuru ve sıcaktır. En yüksek sıcaklığın ağustos ayında, en

düşük sıcaklığın ise ocak ayında olduğu tespit edilmiştir. Gordion, Türkiye'nin ılıman kuşağında yer aldığı için, çok çeşitli floraya ve çok sayıda endemik türe sahiptir. Alandaki topraklar büyük ölçüde bozkır olup, bitki örtüsü yok denilecek kadar azdır. Ancak, bölgede tarım ve hayvancılığın yaygın olmasından dolayı bitki örtüsü bakir değildir. Toprakların tamamına yakını tarım alanı ve meralar şeklindedir (Balta, 2010).

Resim 17: Yassihöyük tarım arazilerinden bir görünüm

Gordion'daki coğrafi çalışmalar, Sakarya Nehri'nin, yerleşim zamanından başlayarak Demir Çağı Kentini 3-5 m alüvyonla örttüğünü ve daha sonra kentin büyük kısmını aşındırdığını göstermiştir. Kentteki en erken çökeltme Tunç çağında oluşmuş, geniş alana yayılmış ince alüvyon tabakası üzerine Demir çağı kenti inşa edilmiştir. Bölgenin gömülen ve aşındırılan parçası, şu an nehir yatağında görünür olan kısmın üç katı büyüklüğündedir. Nehir taşkın yatağının birkaç metre altına kanalize edildiğinden Gordion Bölgesi, alışılmışın dışında açıklıkta alüvyon kaplı arkeolojik görüntüsünü ortaya çıkarmıştır.

Yassihöyük mahallesinin nüfus durumuna bakıldığında ise 2022 verilerine göre 182 kişidir. 1990, 1997, 2000, 2009, 2013, 2016, 2020, 2021, yıllarında yapılan nüfus sayımlarında Yassihöyük mahallesi nüfusunun sırasıyla 398, 396, 321, 302, 271, 256, 219, 205 şeklinde olduğu görülmektedir. 2022 yılı nüfus verileri göz önünde bulundurulduğunda mahalle nüfusunda ciddi bir azalma dikkat çekmektedir. Nüfustaki bu azalmanın sebebi, sosyal, ekonomik, eğitim yetersizliğinden dolayı köyden kente göç yaşanmasıdır. Yassihöyük mahallesi mensuplarının çoğunluğu eğitim sezonunda Polatlı ilçesine yönelmektedirler. Kış mevsiminde köyde genellikle yaşlı nüfus ikamet etmektedir.

Yassihöyük mahallesi sosyal yapı bakımından incelendiğinde aileler Türk aile yapısına uygun şekilde yaşamaktadır. Evde hane reisi olan baba, genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşmakta ve Yassihöyük mahallesinin Pazar şehri olan Polatlı ile sıkı bir ilişki içerisinde bulunmaktadır. Kadınlar ise ev işlerinin yanı sıra inek, koyun ve keçileri sağmakta, tarlalarda ürün yetiştirmekte çocuklar ise ailelere yardım etmektedir. Mahalle okur-yazarlık oranı ve üniversite mezunu sayısı bakımından komşu köylere oranla son derece ileridir. Yassihöyük mahallesinin ekonomik yapısı tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ancak son yıllarda hayvancılık önem kaybetmiş olup, Sakarya Nehri sayesinde sulu tarım önem kazanmıştır. Türkiye'nin tahıl ambarı olarak bilinen köyün tarımsal alanda ağırlığını buğday oluşturmaktadır. Buğdayın yanı sıra şeker pancarı, kuru sağan ve kavun takip etmektedir. Arpa, mısır ve ayçiçeği de yetiştirilen ürünler arasındadır. Köyde hayvancılık olarak ilk sırada süt inekçiliği gelmekte, bunu koyun ve keçi takip etmektedir. Sakarya kıyılarında balık avcılığı ve arıcılık yapılmaktadır. Ayrıca Gordion Antik Kenti ve müzesi yerli ve yabancı turistleri çekerek köy ekonomisine katkıda bulunmaktadır (Balta, 2010).

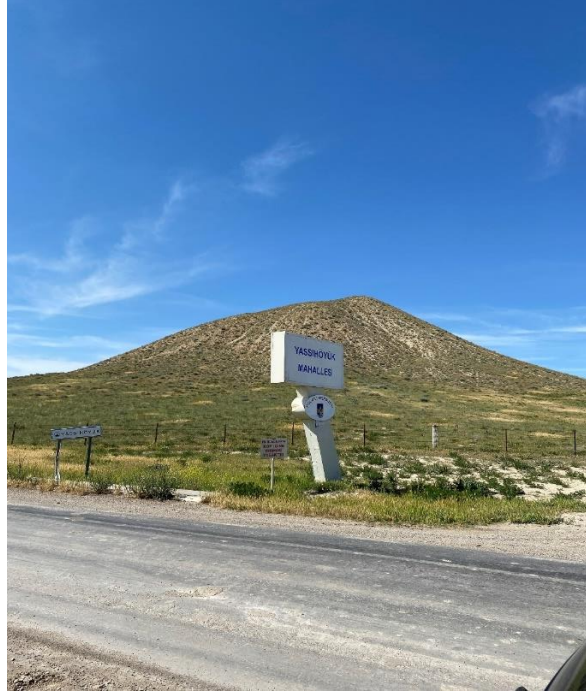

Resim 18: Yassihöyük buğday tarlaları

Resim 19: Yassihöyük tarım arazileri

Gordion'a ulaşım sağlamak için önce karayolu ya da demiryolu vasıtası ile Polatlı'ya, oradan da 18 km uzaklıktaki Yassihöyük mahallesine ulaşılmaktadır. Mahalleye varıldıktan sonra, köyün içinden geçerek 1 km batıya doğru ilerledikten sonra, sola ayrılan toprak yoldan 100 m sonra Gordion Antik Kentine ulaşılır.

Resim 20: Yassihöyük mahallesi girişi

2.2.1. Gordion Antik Kenti ve Frigler

Etimolojik köken olarak Gordion, kent anlamına gelen Slav kökenli “Grad” sözcüğünün Frig dilindeki anlamı ya da “Gordieion” yani “Gordios’un yeri” manasına geldiği bilinmektedir (Claerhout ve Devreker, 2008, s. 176). Frig kentleri arasında Gordion başkent olmasından da anlaşılacağı üzere her zaman önemli bir yere sahip olmuştur (Sevin, 2003, s. 242). Gordion’un başkent seçilmesindeki en önemli sebepler, alanın korunaklı dağlık yapısı ve Sakarya Nehri kıyısında bulunmasıdır (Erdan, 2015).

Rose 2016’ya göre Frig uygarlıklarına ait yazılı olan kalıntıların sayılarının az miktarda olmasından dolayı Frig uygarlıklarına ait tarihlendirmeler yetersiz ya da eksik kalmaktadır. Frigler, en güçlü dönemini Gordios’un oğlu olan kral Midas (M.Ö. 725-695/675) hükümdarlığında yaşamıştır (Akurgal, 2017, s. 185).

Kral Midas Gordion’u yönetirken diğer devletlerle siyasi ilişkilerini de devam ettirmiştir. Doğuda çağdaşı Assur kralı II. Sargon’a (M. Ö. 721-705) karşı bölgedeki Urartu ve Geç Hitit devletleriyle, Kimmer tehlikesi yaklaşınca da II. Sargon ile barış antlaşması sağlamış (Sevin, 2003, s. 240), batıda ise Yunanistan’daki Delphoi Apollon

Tapınağı'na üzerinde oturup alenen adalet dağıttığı krallık tahtını (Herodotos, I, 14) ve sunular hediye ederek Yunanlarla ilişkilerini her zaman sağlam tutmaya çalışmıştır (Rose, 2016, s. 5).

Efsanevi kişiliği ile tanınan Frig Kralı Midas'ın M.Ö. 696'da Kimmer saldırıları sonucunda yenilgiye uğradığı bilinmektedir. Bu yenilgiye dayanamadığı ayrıca bunun sonucunda boğa kanı içerek intihar ettiği antik kaynaklarda yer almaktadır. Bu intiharın sonrasında Frig Uygarlığının siyasi gücü oldukça zayıflamıştır. Daha sonra Kimmer saldırılarından kurtulan kraliyet ailesi, beylikler halinde bir süre daha tarih sahnesinde kalmışlardır (Sevin, 2003, s. 242. Siyasi güçlerini Kimmer saldırılarında yitirmelerine rağmen varlıklarını uzun yıllar daha devam ettirmişlerdi (Çaypınar, 1991). Ayrıca Frig Kralı Midas'ın adı pek çok efsaneye karışmıştır; "Midas'ın Kulakları", "Midas'ın Altınları", "Midas'ın Kördüğümü" (Gordion Düğümü) bunların en tanınmışlarıdır (Uçankuş, 2002, s. 568).

Resim 21: Kral Midas

2.2.2. Tümülüsler

Frig soyluları, Anadolu'da bu döneme kadar görülmeyen bir mezar şeklini de beraberinde getirmişlerdir. Tümülüs adı verilen bu mezarlar, kral ailesine mensup

kişilerin ve soylu zenginlerin mezarları üzerinde yığma tepe oluşturularak yapılan anıtsal mezarlar olup, inşaları Frigya geleneklerine uygun karakter göstermektedir. Anadolu'da Frig tümülüsleri ile ilgili sistematik kazılar ilk defa 1900 yıllarında Gordion'da Güstav ve Alfred Körte kardeşler tarafından başlatılmıştır. Körte kardeşler I, II, III, IV, V olarak adlandırdıkları tümülüsler de yapmış oldukları araştırmalar ile bize Friglerin bu anıtsal mezarları hakkında geniş bilgiler vermiştir (Körte, 1904).

Young 1965'e göre, 1950 yıllarında Pennsylvania Üniversitesi Müzesi adına Rodney S. Young başkanlığındaki kazı heyeti Frigya'nın başkenti Gordion'da tümülüs kazılarına başlamakla Gordion tümülüs kazılarında ikinci safhayı açmıştır. R.S. Young alfabetik harflere göre isimlendirmiş olduğu yirmi beşe yakın tümülüsü kazarak Frig tümülüslerinin nasıl bir gelişim gösterdiklerine dair bilgiler vermiştir (Erdoğan,2007)

Mezarın üzerine yığılan toprağın yüksekliği ve mezar odalarındaki ölü hediyelerinin zenginliği gömülen kişinin önemini belirtmektedir. Toprak yığını altında kalan mezar odalarının yeri büyük tümülüslerde ortada, küçük tümülüslerde ise mezar soyguncularına karşı alınan önlemlerle merkezde uzak yerde bulunmaktadır (Balta, 2010).

Gordion Antik Kentinde geniş bir alan üzerinde M.Ö. 8.yy. son çeyreği ile M.Ö. 6. Yy. ortalarına kadar uzanan bir zaman dilimine tarihlenen yaklaşık 100 adet tümülüs vardır. Pennsylvania Üniversitesi Müzesi adına yapılan ve belirli kampanyalar dahilinde yürütülen bu tümülüs kazılarında öncelikle Midas Tümülüsü olmak üzere Tümülüs P, Tümülüs W, Tümülüs X, Tümülüs Y, Tümülüs KY, Tümülüs A gibi zengin öl hediyeleri içeren büyük çapta Frig tümülüsleri araştırılmıştır (Erdoğan,2007). Frigya'dan başka hiçbir yerde bu boyutlarda ve bu sayıda tümülüs yoktur. Tümülüslerin boyut aralıkları 3 m gibi neredeyse fark edilemeyecek tümsekler halinde olanlardan, millerce uzaktan görünür halde olan ve erozyondan 2700 yıl sonra bile hala 53 m yükseklikte olanlara kadar değişiklik göstermektedir. Mezar sakinleri kadın ya da erkek olabilmekte, yaşları 4-5 yaşlarındaki bir çocuktan 60 yaşlarındaki bir yetişkine kadar değişiklik göstermektedir (Balta, 2010).

Resim 22: Gordion Antik Kenti bir tümülüs

Resim 23: Gordion Tümülüsleri

Tümülüslerden büyüğü Kral Midas'a ait olduğu sanılan, 300 metre kadar çapında ve 53 metre yüksekliğindeki "Büyük Tümülüs"tür (Uçankuş, 2002: 18). Gordion şehrinin bir mil kadar doğusunda, modern yolun ve Gordion Müzesi'nin kuzeyinde yer alan Midas Tümülüsü, Young başkanlığındaki Pennsylvania Üniversitesi Müzesi araştırma heyeti tarafından 1957 yılı kampanyasında açılmıştır. Büyük Tümülüs yani Midas Tümülüsü Gordion'un en büyük, Anadolu'nun ise ikinci büyük tümülüsüdür (Balta,2010).

Resim 24: Midas Tmls giriş yolu

Resim 25: Midas Tmls

Amerikalı araştırmacılar mezar odasına ulaşmaya çalışırken, tmlsn anıtsal görünümünü bozmamak ve tmls tahrip etmemek adına, daha önce denenmemiş bir metot olan tünel metodunu kullanmışlardır. Tmlsn tepesinden yapılan sondajda mezarın yeri tespit edilmiş ve Zonguldak'tan gelen maden işçilerinin katkılarıyla 70 m

uzunluğundaki tünel açılarak, çok iyi durumda korunmuş olan ardıç ve sedir ağaçlarının yuvarlak tomruklarından yapılmış ahşap mezar odasına ulaşılmıştır. Midas Tümülüs'ünün kazılması modern arkeolojinin en önemli başarılarından biridir (Balta, 2010).

Resim 26: Kral Midas'a ait ahşap mezar

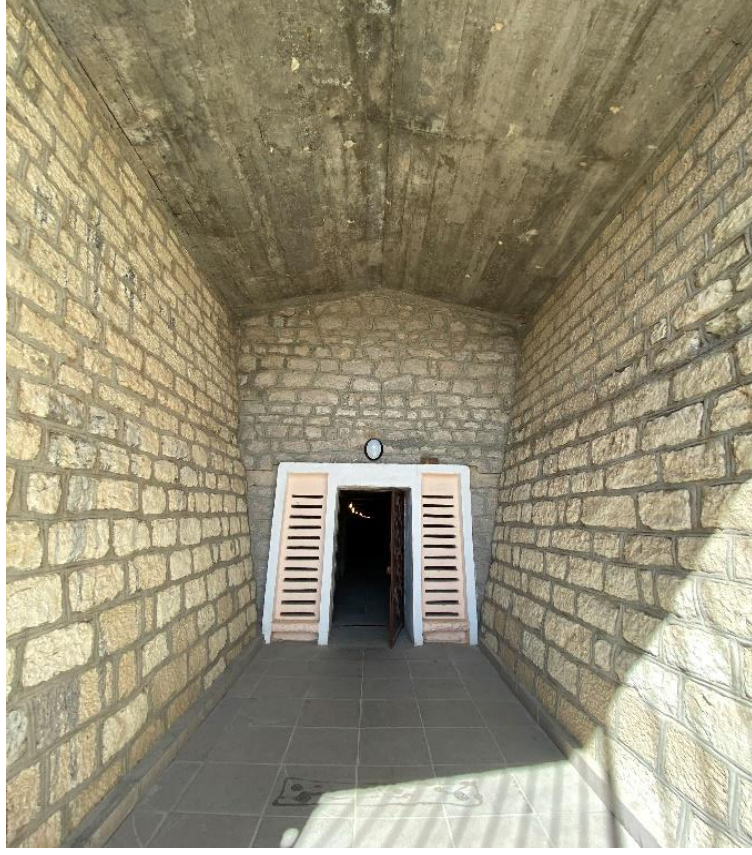

Resim 27: Ahşap mezar

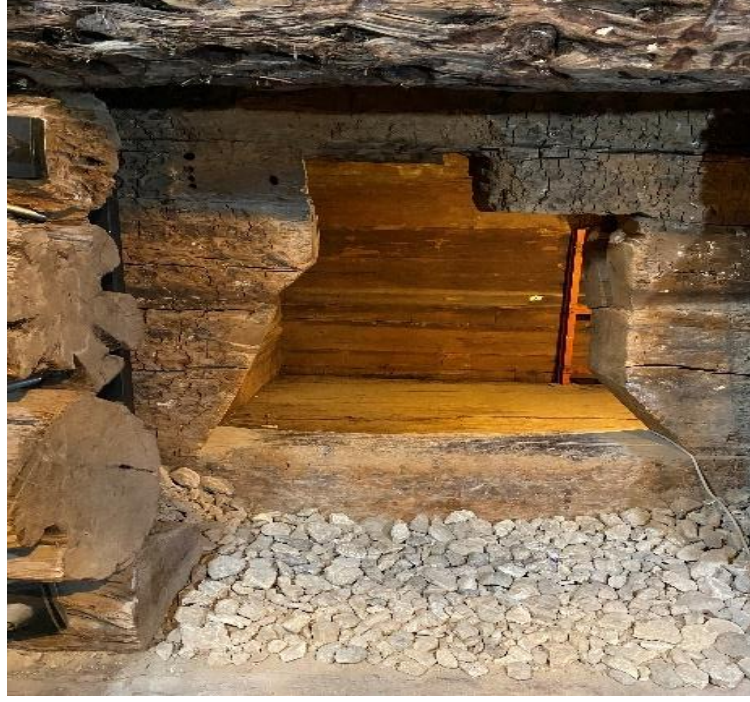
Midas'ın tümülüsünde bulunan mezar odası, bilinen Frig tipi mezarlarından daha farklı şekildedir. Alışılmış mezar tiplerindeki gibi topraktaki çukura oturtulmamış, zemin seviyesinde bir mezar odası olarak inşası gerçekleştirilmiştir. Mezar odasının etrafını 80 cm. kalınlığında ve 3 m. yüksekliğinde kireç bloklardan duvar kuşatmaktadır. Bu duvar ile odanın arasındaki alan moloz taşları ile doldurulmuştur. Mezar iki odadan oluşmaktadır, özenle bir araya getirilen ve köşelerde kuvvetle birleştirilen dört köşe kirişlerden bir iç yapı ile moloz taşlarının basıncını tutmak ve mezarın duvarını bu basınca karşı korumak için kütüklerden meydana gelen bir dış kaplama, mezar odasını oluşturmaktadır. Dış yapıyı oluşturan ardıç ve sedir ağacından kütükler aşağıdan yukarıya tabi duruşları göz önüne alınmak suretiyle değişik yönlerde birbiri üzerine konulmuştur. Bunlar hiçbir şekilde birbirine bağlı olmadıkları için yapının her yanından yer yer moloz taşları ile desteklenmişlerdir (Erdoğan, 2007).

Resim 28: Midas Tümölüsü içerisinde bir görünüm

Resim 29: Midas'ın mezarı girişı

Resim 30: Moloz taşları ile yapılan kaplama

Resim 31: Kütükler ile yapılan bir kaplama

Gordion tümülüslerinden ikinci en büyük olan W Tümülüsü şehrin doğusundaki bayırın tepesinde yer almaktadır. 1959 yılında Pennsylvania Üniversitesi Müzesi adına

yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkarılmıştır. 22 m yüksekliği, 150 m çapı vardır. Tümülüs W'de mezara ulaşmak için merkezin güney batısında büyük bir hendek açılmış ve mezara ulaşılmıştır. Büyük çapta bir Tümülüs olduğu için mezar odası merkeze yakın olarak yapılmış ve tümülüs zirvesinden merkeze uzanan, merkezi belirleyecek şekilde 10 cm çaplı bir boşluk saptanmıştır (Erdoğan, 2007).

Resim 32: W Tümülüsü

X Tümülüsü, Pennsylvania Üniversitesi adına bu Üniversitenin müze heyeti tarafından, Young başkanlığında 9. kazı kampanyasını oluşturan 1965 yılı kazıları sonucunda Tümülüs Y ile birlikte açılmıştır. Bu tümülüs, Midas Tümülüs'ünün 250 m kadar doğusunda Tümülüs Y ile birlikte modern yola yakın bir yerde bulunmaktadır. Tümülüs X, 3.5 m yüksekliğe ve 35 m. çapa sahiptir. Bu ölçülerinden dolayı küçük bir tümülüstür. Kazı sonrası mezar odasının genel Frigya tümülüs tipine uygun olarak ana toprak içine açılan bir çukura ağaçtan inşa edildiği görülmüştür (Erdoğan, 2007).

Y Tümülüsü 1965 kazı kampanyasında müze heyeti tarafından Tümülüs X ile birlikte açılan ikinci Frig mezarıdır. Midas Tümülüsünün 250m. Kadar doğusunda, Tümülüs X ile birlikte modern yola yakındır. Tümülüs Y 5 m. Yüksekliğe ve 60 m. Çapa sahiptir. Bu ölçülerine göre Tümülüs X'den biraz daha büyüktür (Erdoğan, 2007).

2.2.3. Gordion Müzesi

1963 yılında, yaklaşık 15.000 m²'lik alanda, 250 nüfuslu bir köyde kurulan Gordion Müzesi, 1990'lı yıllarda eklenen depoları, laboratuvarı, görüntü ve bilgilendirme salonu, açık ve kapalı teşhiri ile Türkiye'nin en önemli müzelerindendir.

Gordion Müzesi Gordion kazıları başta olmak üzere, Polatlı ilçesi civarından derlenen eserlerden kronolojik bir sıralama sunmaktadır. Müze 1999-2000 yıllarında Avrupa'da Yılın Müzesi yarışmasında finale kalmıştır.

Müze de sergilenen eserler arasında Eski Tunç Çağı'ndan başlayarak Orta ve Genç Tunç Çağı (M.Ö. 3000-1200) ve Erken Frig Çağı'na (M.Ö. 1100-800) ait çanak çömlekler, Erken Demiri Çağına ait kabartmalı ortostatlar ve yine Erken Frig Çağına ait demir aletler, dokumacılıkta kullanılan ağırşaklar yer almaktadır. Müzenin ayrı bir bölümünde M. Ö. 8. ve 4. yüzyıllar arasına tarihlenen Geç Frig ve ithal seramikler, Lidya (M.Ö. 6. yy.), Helenistik (M.Ö. 3.-2. yy.) ve Roma Dönemi'ne (M.S. 1.-5. yy.) ait eserler sergilenmektedir. Bunların dışında Frig yazıtlı ve baskılı çanak çömlekleri, Frig mimari terrekotaları, diğer malzemelerden yapılmış eserler ile Matar (Kybele) kabartmaları ve figürleri önemli ver tutar. Polath Höyük'ten getirilen ve Anadolu'nun en eski halkı olarak bilinen Hattilere ait ölü gömme şekillerini gösteren mezarlar müzenin diğer sergileri arasında yer almaktadır. Bazı vitrinlerde cam, mühür ve mühür baskıları, M.Ö. 7. Yüzyılda Lidyalılar tarafından bulunan ve Gordion'da da aynı zamanda kullanılmaya başlanan sikke, M.Ö. 4. Yüzyıl ve M.Ö. 2. Yüzyıl İskender sikkeleri, Frig ve Roma mozaikleri ile Galat mezarı ise bahçede sergilenmektedir (Anonim, 2022).

Resim 33: Gordion Müzesi

Resim 34: Gordion Müzesi girişı

Resim 35: Gordion Müzesi bahçe

Resim 36: Frig buluntuları

Resim 37: Gordion Müzesi eserler

Resim 38: Gordion Müzesi bahçesi

Resim 39: akıl taşı mozaik konservasyonu

Resim 40: Mozaikler

3. ARAŞTIRMANIN ANALİZ VE BULGULARI

Bu bölümde, Polatlı Gordion Antik Kenti alanı kapsamında kültür miras alanlarının turizme kazandırılması hususunda yerel halkın rollerinin etkinliğine yönelik görüşlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılan verilerin analizi ve bulguların değerlendirilmesi bu kısımda gerçekleştirilecektir.

3.1. Verilerin Analizi

Araştırma 2022-2023 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Anketler yüz yüze görüşmeler halinde Polatlı yerel halkına uygulanmıştır. Katılımcılardan elde edilen 500 anketten 15 tanesi eksik ve hatalı olduğu için değerlendirmeye alınamamıştır. Araştırmanın analizleri 485 anket üzerinden sağlanmıştır.

Çalışma kapsamında örneklem grubuna dahil edilen Polatlı yerel halkın demografik bilgileri ve çalışma alanına yönelik görüş bilgileri frekans ve yüzde dağılım tablosu şeklinde verilmiştir. Ayrıca yerel halkın farkındalıkları ve yerel halkın alana ilişkin görüşlerine (ulaşım, ekonomi, reklam, pazarlama, konaklama) dair ifadelerin istatistikleri aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde dağılım değerleri hesaplanarak tablolandırılmıştır.

Ölçeklerin gruplandırılması aşamasında faktör analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılığına ilişkin güvenilirlik analizi için Cronbach's Alpha değerleri hesaplanmıştır. Hesaplanarak elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde sunulmuştur. Araştırma kapsamında uygulanabilirlik ve yeterlilik tespiti için Bartlett ve Kaiser-Meyer-Olkin değerleri kontrol edilmiştir. Hipotezleri test etmek için t testi, Anova testi ve korelasyon analizleri uygulanmıştır.

3.2. Araştırma Bulguları

Araştırmanın bulguları aşamasında, Polatlı'nın yerel halkından elde edilen bilgilerin analizinin gerçekleştirilmesiyle elde edilen sonuçlar detaylı bir biçimde incelenmiştir.

3.2.1. Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular

Kültür miras alanlarının turizme kazandırılmasında yerel halkın etkinliğinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırmada, çalışmaya dahil edilen yerel halkın görüşleri ve demografik özelliklerini içeren değişkenlere ilişkin frekans ve yüzdeler dağılımları hesaplanmıştır. Tablo 1’de anket çalışmasına dahil edilen yerel halkın demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu) ait frekans ve yüzde dağılımlarına ait değerler yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya dahil edilen Polatlı yerel halkının demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları (n=485)

Değişkenler (N=485)	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	232	47,8
	Erkek	253	52,2
Yaş	18-27 yaş	173	35,7
	28-37 yaş	114	23,5
	38-47 yaş	100	20,6
	48-57 yaş	63	13,0
	58 ve üzeri	35	7,2
Eğitim Durumu	İlköğretim	49	10,1
	Lise	134	27,6
	Ön lisans	105	21,6
	Lisans	167	34,4
	Lisansüstü	30	6,3
Gelir Durumu	5600 TL ve altı	93	19,2
	5601- 7600 TL	85	17,5
	7601- 9600 TL	82	16,9
	9601- 11600 TL	94	19,4
	11601 TL ‘den fazla	131	27,0
Medeni Durum	Bekar	229	47,2
	Evli	256	52,8

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde araştırmaya dahil olan yerel halkın %47,8’i (f=232) kadın, %52,2’si (f=252) ise erkektir. Yerel halkın yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde, %35,7’sinin (f=173) 18-27, %23,5’inin (f=114) 28-37, %20,6’sının (f=100) 38-47, %13,0’ının (f=63) 48-57, yaş ve %7,2’sinin (f=35) 58 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Yerel halkın eğitim durumlarına bakıldığında ise %10,1’inin (f=49) ilköğretim, %27,6’sının (f=134) lise, %21,6’sının (f=105) ön lisans, %34,4’ünün (f=167) lisans ve %6,3’ünün (f=30) lisansüstü mezunu olduğu belirlenmiştir. Gelir

durumlarına göre dağılımları incelendiğinde yerel halkın %19,2'sinin (f=93) 5600 TL ve altı, %17,5'inin (f=85) 5601-7601 TL, %16,9'unun (f=82) 7601-9600 TL, %19,4'ünün (f=94) 9601-11600 TL ve %27,0'ının (f=131) 11601 TL'den fazla gelir aldığı tespit edilmiştir. Son olarak yerel halkın medeni durumlarına bakıldığında %47,2'sinin (f=229) bekar, %52,8'inin (f=256) evli olduğu tespit edilmiştir.

3.2.2. Ölçeklerin Güvenirliğine İlişkin Bulgular ve Faktör Analizleri

Çalışmada kullanılan ölçekler üzerinde faktör analizi yapılarak alt boyutların oluşturulması amaçlanmıştır. Ayrıca bu boyutların geçerlilik ve güvenilirliğini ölçmek için de testler yapılmıştır. Büyüköztürk'e (2004) göre faktör analizi çok sayıda değişkenin bir araya getirilerek oluşturmuş olduğu yapıyı daha az sayıda yeni değişkenler ile ifade etmeye imkân sağlayan çok değişkenli istatistiksel yöntemdir (İnceoğlu, 2018). Büyüköztürk vd. (2011) faktör analizi üç temel amaçla kullanılmaktadır. Bunlar; puanların geçerliliğini değerlendirmek, yapıların doğal yapısı ile ilgili kuram geliştirmek, daha sonraki analizler de kullanılabilen faktör puanları arasındaki ilişkileri özetlemektir (İnceoğlu, 2018). Bu kapsamda Tablo 2'de faktör ve güvenilirlik analizine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 2: Yerel halkın etkinliği ölçeğine ilişkin faktör ve güvenilirlik analizi sonuçları

İfadeler	Faktör 1: Yerel Halk Farkındalıkları	Faktör 2: Yerel Halk Görüşleri
1. Gordion Antik kenti bölgede bilinen bir turizm merkezidir.	0,766	
2. Gordion Antik Kent kültürel mirasın ortaya çıkarıldığı önemli bir sit alanıdır.	0,831	
3. Gordion Antik Kentinin tanıtımı bölgenin yöneticileri tarafından yapılmaktadır.	0,543	
4. Gordion Antik Kentinin bölgenin ekonomisine katkısı oldukça fazladır.		0,662
5. Gordion Antik Kenti yerel halka iş imkânı sağlamaktadır.		0,698
6. Gordion Antik Kenti hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,677	
7. Polatlı'ya dışarıdan gelen misafirleri gezdirmek için tercih ettiğim alanlardan birisidir.	0,649	
8. Antik kentteki kazıların devam etmesi için çevremdeki arazilerin kamulaştırılmasını desteklerim.	0,641	
9. Gelen ziyaretçiler alanın önemini bilmektedirler.		0,401
10. Gelen ziyaretçiler çevreye zarar vermektedirler.		0,366
11. Gordion Antik Kentine ulaşımı kolay ve maliyeti düşüktür.		0,400
12. Gordion Antik Kenti etrafı turistik eşya bakımından zengindir.		0,535
13. Gordion Antik Kentine dışarıdan gelen bir ziyaretçiye kenti kültür turizmi kapsamında tanıtabilirim.	0,542	
14. Gordion Antik Kentinde yöneticiler tarafından sıklıkla etkinlik düzenlenmektedir.		0,672
15. Gordion Antik Kentini turizme kazandırmak için gerekli faaliyetlere katkı sağlarım.	0,571	
17. Gordion Antik Kentinin miras alan yönetimi planı vardır.	0,487	
18. Polatlı'da yeterince turistik işletme ve otel vardır.		0,672
Özdeğerler (eigenvalues)	3,958	3,182
Varyansı açıklama oranı	23,283	18,719
Kümülatif varyans	23,283	42,001
Alt Boyut Güvenirliği (Cronbach's Alpha)	0,836	0,742
Genel Ölçek Güvenirliği (Cronbach'sAlpha)	0,853	
<i>KaiserMeyer-Olkin (KMO)=0,870 Bartlett testi: $\chi^2 =2401,5666$; $p=0,00$</i>		

Faktör yapısını belirlemek için en genel yöntemlerden bir tanesi olan temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Ölçeğin 2 faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Tablo 2'de gerçekleştirilmiş olan faktör analizinin sonuçları incelendiğinde yerel halkın etkinliği ölçeği için Kaiser-Meyer-Olkin değeri örneklem hacminin yeterliğini (KMO=0,870) olarak vermektedir. Ulaşılan değer, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapılabilmesi için iyi derecede yeterli olduğunu ifade etmektedir (Çokluk vd., 2012, s. 207). Bartlett testi ise faktör analizinin uygulanabilirliğini ($\chi^2 =2401,5666$; $p<0,001$) ortaya çıkarmıştır. Ki-kare değerinin anlamlı olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Yapılan faktör analizi sonucunda birinci faktör (9 madde) yerel halk farkındalıkları, ikinci faktör ise yerel halk görüşlerine (8 madde) yönelik ifadeleri içermektedir. Faktör 1 boyutu

(farkındalık), toplam varyansın %24' ünü açıklamaktadır. Bu boyut yerel halkın alan hakkındaki bilgilerini ve ilgilerini ölçen ifadelerden oluşmaktadır. Faktör 2 (görüşler) toplam varyansın %19'unu açıklamaktadır. Bu boyut ise yerel halkın alan ile ilgili ekonomi, ulaşım, pazarlama, reklam ve konaklama gibi unsurlar hakkındaki görüşlerini içermektedir.

Ölçeklerin güvenilirliğinin tespit edilmesi için Cronbach's Alpha değeri ölçülmüştür. Cronbach's Alpha değerinin katsayısının aralığı ve ölçeğin güvenilirlik durumu " $0,6 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek güvenilir, " $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Kayış, 2009). Bu doğrultuda bakıldığında genel ölçek güvenilirliği katsayısı Cronbach's Alpha $\alpha = 0,853$ olarak hesaplanmış olup ölçeği oluşturan 2 alt boyut için de Cronbach's Alpha değerlerinin tamamı $\alpha = 70$ 'in üzerinde olduğundan, ölçeğin güvenilir olduğu kanıtlanmıştır.

3.2.3. Yerel Halk Farkındalıklarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Faktör analizinde tespit edilen her bir boyuttaki ifadelerle ilişkin katılımcıların yanıtlarına ait betimsel istatistiksel değerler (frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama, standart sapma) tablolarda yer almaktadır. Bu tablolarda yer alan "hiç, az, orta, çok, tam" katılım düzeyi ifadeleri anket formundaki "kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum ne katılıyorum ne katılmıyorum, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum" yanıtlarına karşılık gelmektedir.

Tablo 3: Yerel halk farkındalıklarına ilişkin betimsel istatistikler

İfadeler	Katılım Düzeyi					\bar{X}	s.s.
	Hiç	Az	Orta	Çok	Tam		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
1. Gordion Antik Kenti bölgeden bilinen bir turizm merkezidir.	f 40	63	54	196	132	3,65	1,23
	% 8,2	13,0	11,1	40,4	27,2		
2. Gordion Antik Kenti kültürel mirasın ortaya çıkarıldığı önemli bir sit alanıdır.	f 26	60	60	207	132	3,74	1,14
	% 5,4	12,4	12,4	42,7	27,2		
3. Gordion Antik Kentinin tanıtımı bölgenin yöneticileri tarafından yapılmaktadır.	f 29	94	179	137	46	3,15	1,03
	% 6,0	19,4	36,9	28,2	9,5		
4. Gordion Antik Kenti hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	f 29	82	136	161	77	3,36	1,11
	% 6,0	16,9	28,0	33,2	15,9		
5. Polatlı'ya dışarıdan gelen misafirleri gezdirmek için tercih ettiğim alanlardan birisidir.	f 42	89	100	151	103	3,37	1,24
	% 8,7	18,4	20,6	31,1	21,2		
6. Antik kentteki kazıların devam etmesi için çevremdeki arazilerin kamulaştırılmasını desteklerim.	f 41	47	109	166	122	3,57	1,20
	% 8,5	9,7	22,5	34,2	25,2		
7. Gordion Antik Kentine dışarıdan gelen bir ziyaretçiye kenti kültür turizmi kapsamında tanıtabilirim.	f 32	88	133	163	69	3,30	1,12
	% 6,6	18,1	27,4	33,6	14,2		
8. Gordion Antik Kentini turizme kazandırmak için gerekli faaliyetlere katkı sağlarım.	f 39	67	135	164	80	3,36	1,15
	% 8,0	13,8	27,8	33,8	16,5		
9. Gordion Antik Kentinin miras alan yönetimi planı vardır.	f 38	79	188	111	69	3,19	1,11
	% 7,8	16,3	38,8	22,9	14,2		
GENEL						3,41	

Örnekleme grubunda yer alan yer halkın, alt boyutlarında her bir ifadeye ilişkin görüşlerine ait betimsel istatistikler Tablo 3’de sunulmuştur.

“Gordion Antik Kenti bölgede bilinen bir turizm merkezidir” ifadesinin aritmetik ortalaması 3,65’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %67,6’dır. Bu oran, Gordion antik kentinin bulunduğu ilçede bilinen bir mekân olduğuna dikkat çekmektedir.

Yerel Halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kenti kültürel mirasın ortaya çıkarıldığı önemli bir sit alanıdır.” ($\bar{X}=3,74$) ifadesinin en yüksek ortalamaya sahip ifade olduğu görülmektedir. Paydaşların %17,8’i “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçenekleri ile olumsuz yaklaşım gösterirken %69,9’u “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri ile olumlu yaklaşım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Yerel Halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kentinin tanıtımı bölgenin yöneticileri tarafından yapılmaktadır” ifadesinin aritmetik ortalaması 3,15’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %37,7 olumsuz cevap verenlerin oranı %25,4 olduğu görülmüştür.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kenti hakkında yeterince bilgi sahibiyim” ifadesinin aritmetik ortalaması %3.36’dır. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %49,1 olduğu tespit edilmiştir.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Polatlı’ya dışarıdan gelen misafirleri gezdirmek için tercih ettiğim alanlardan birisidir” ifadesinin aritmetik ortalaması 3,37’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %52,3’dür.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Antik kentteki kazıların devam etmesi için çevremdeki arazilerin kamulaştırılmasını desteklerim” ifadesinin aritmetik ortalaması %3,57’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %59,4’dür.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kentine dışarıdan gelen bir ziyaretçiye kenti kültür turizmi kapsamında tanıtabilirim” ifadesinin aritmetik ortalaması %3,30’dur. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %47,8’dür.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kentini turizme kazandırmak için gerekli faaliyetlere katkı sağladım” ifadesinin aritmetik ortalaması % 3,36’dır. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %50,3’dür. Bu sonuç yerel halkın büyük bir kısmının kent için gerçekleştirilecek faaliyetlere olumlu yönde katkı sağlayacaklarına dikkat çekmektedir.

Yerel halk farkındalıkları boyutunda yer alan “Gordion Antik Kentinin miras alan yönetimi planı vardır” ifadesinin aritmetik ortalaması %3,19’dur. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %37,1’dir. Bu sonuç katılımcıların çoğunluğunun Gordion Antik kentinin miras alan yönetimi planından haberinin olmadığına dikkat çekmektedir.

Yerel halkın görüşlerine ilişkin ifadelerin frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4: Yerel halk görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler

İfadeler		Katılım Düzeyi					\bar{X}	s.s.
		Hiç (1)	Az (2)	Orta (3)	Çok (4)	Tam (5)		
1. Gordion Antik Kentinin bölgenin ekonomisine katkısı oldukça fazladır.	f	80	146	144	81	34	2,67	1,14
	%	16,5	30,1	29,7	16,7	7,0		
2. Gordion Antik Kenti yerel halka iş imkânı sağlamaktadır.	f	84	172	140	57	32	2,54	1,10
	%	17,3	35,5	28,9	11,8	6,6		
	f	35	93	160	149	48	3,16	1,07

3. Gelen ziyaretçiler alanın önemini bilmektedirler.	%	7,2	19,2	33,0	30,7	9,9		
4. Gelen ziyaretçiler çevreye zarar vermektedirler.	f	60	157	170	65	33	2,69	1,06
	%	12,4	32,4	35,1	13,4	6,8		
5. Gordion Antik Kentine ulaşımı kolay ve maliyeti düşüktür.	f	57	108	133	137	50	3,03	1,17
	%	11,8	22,3	27,4	28,2	10,3		
6. Gordion Antik Kenti etrafı turistik eşya bakımından zengindir.	f	72	127	143	103	40		1,16
	%	14,8	26,2	29,5	21,2	8,2	2,81	
7. Gordion Antik Kentinde yöneticiler tarafından sıklıkla etkinlik düzenlenmektedir.	f	60	152	142	91	40	2,79	1,13
	%	12,4	31,3	29,3	18,8	8,2		
8. Polatlı'da yeterince turistik işletme ve otel vardır.	f	124	150	113	69	29	2,44	1,18
	%	25,6	30,9	23,3	14,2	6,0		
GENEL							2,76	

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gordion Antik Kentinin Bölgenin ekonomisine katkısı oldukça fazladır” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,67’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %23,7 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %46,6’dır. Bu sonuç doğrultusunda Gordion antik kentinin bölgenin ekonomisine çok fazla katkı sağlamadığı anlaşılmaktadır.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gordion Antik Kenti yerel halka iş imkânı sağlamaktadır” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,54’dür. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %18,4 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %52,8’dir. Yerel halkın bu maddeye verdikleri cevap doğrultusunda Antik Kentin yeterli düzeyde iş imkanı sağlamadığı hususunda cevap verenlerin oranının daha fazla olduğuna dikkat çekilmektedir.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gelen ziyaretçiler alanın önemini bilmektedirler” ifadesinin aritmetik ortalaması %3,16’dır. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %40,6 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %26,4’dür.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gelen ziyaretçiler çevreye zarar vermektedirler” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,69’dur. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %20,2 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %44,8’dir.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gordion Antik Kentine ulaşımı kolay ve maliyeti düşüktür” ifadesinin aritmetik ortalaması %3,03’dür. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %38,5 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %34,1’dir.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gordion Antik Kenti etrafı turistik eşya bakımından zengindir” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,81’dir. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %29,4 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %41’dir.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Gordion Antik Kentinde yöneticiler tarafından sıklıkla etkinlik düzenlenmektedir” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,79’dur. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %27 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %43,7’dir.

Yerel halk görüşleri boyutuna ilişkin “Polatlı’da yeterince turistik işletme ve otel vardır” ifadesinin aritmetik ortalaması %2,44’dür. Bu ifadeye olumlu cevap verenlerin oranı %20,2 olumsuz cevap verenlerin oranı ise %56,5’dir.

3.2.4. Cinsiyet, Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu ve Gelir Durumuna İlişkin Farklılık Testleri

Araştırmanın bu bölümünde, Polatlı yerel halkının farkındalıkları ve yerel halkın görüşlerine (ulaşım, ekonomi, reklam, pazarlama, konaklama) ilişkin ifadelere verdikleri cevapların demografik özellikleri açısından farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. İki değişkenli gruplarda (cinsiyet ve medeni durum) bağımsız örneklem grupları için T-testi (Independent Samples), ikiden fazla olan değişken gruplarında (yaş, eğitim durumu, gelir durumu) tek yönlü varyans analizi (One Away Anova) yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu çerçevede yerel halkın değerlendirmelerine ilişkin cevapların cinsiyete göre dağılımı tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Cinsiyete göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız T Testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort.	s.s.	t	P (sig)
Yerel Halk Farkındalıkları	Kadın	232	3,4191	0,68505	0,091	0,928
	Erkek	253	3,4128	0,82306		
Yerel Halk Görüşleri	Kadın	232	2,7942	0,62630	0,698	0,486
	Erkek	253	2,7515	0,72053		
Toplam		485				

$P > 0,05$

Katılımcıların cinsiyetlerine göre yapılan T testi sonucunda anlamlılık değeri $P > 0,05$ olduğundan kadın ve erkeklerin yerel halk farkındalıkları ile ilgili algılarının anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t=0,091$, $p > 0,05$). Dolayısıyla yerel halk farkındalıklarının kadın ve erkeklerdeki etkisinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Aynı şekilde yerel halk görüşleri faktörüne bakıldığında da anlamlı bir

farklılık göstermediği görülmektedir ($t=0,698$, $p>0,05$). Bu sonuçlara göre “**H₁₋₁**: Yerel halkın cinsiyetlerine göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri farklılık göstermektedir. **H₁₋₂**: Kent halkın cinsiyetlerine göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri farklılık göstermektedir” hipotezleri reddedilmiştir.

Yerel halkın değerlendirmelerine ilişkin faktörlerle ilgili ifadelerle verdikleri cevapların yaşlarına göre dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Yaşa göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	Ort.	s.s.	F	P (sig)
Yerel Halk Farkındalıkları	18-27	173	3,3616	0,76806	0,827	0,509
	28-37	114	3,4903	0,64039		
	38-47	100	3,4478	0,79928		
	48-57	63	3,3333	0,81111		
	58 ve üzeri	35	3,4984	0,86377		
Yerel Halk Görüşleri	18-27	173	2,8316	0,73552	2,596	0,036
	28-37	114	2,6864	0,64197		
	38-47	100	2,7600	0,62907		
	48-57	63	2,6429	0,63136		
	58 ve üzeri	35	3,0214	0,62902		
Toplam		485				

$P>0,05$

Yerel halkın yaşlarına göre yapılan One Way Anova testi sonucuna göre $P>0,05$ olduğundan yerel halkın yaşları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Gordion Antik Kenti ile ilgili farkındalıkları ($F=0,827$, $p>0,05$) ile görüşleri ($F=2,596$, $p>0,05$) farklılık göstermediğinin sonucu şeklindedir. Yalnızca yerel halk görüşleri ortalamaları açısından değerlendirildiğinde 18-27 yaş, 28-37 yaş ve 38-47 yaş aralıklarının ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir. 48-57 yaş ve 58 ve yaş üzerinde ise görüşler arasında biraz fark olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak bakıldığında ise farklı yaş grupları arasındaki yerel halkın yorumlarının benzer doğrultuda olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlara göre “**H₁₋₃**: Yerel halkın yaşlarına göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri farklılık göstermektedir. **H₁₋₄**: Yerel halkın yaşlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri farklılık göstermektedir” hipotezleri reddedilmiştir.

Yerel halkın değerlendirmelerine ilişkin faktörlerle ilgili ifadelerle verdikleri cevapların medeni durumlarına göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Medeni duruma göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız T Testi sonuçları

Değişkenler	Medeni Durum	N	Ort.	s.s.	t	P (sig)
Yerel Halk Farkındalıkları	Bekar	229	3,3930	0,73027	-0,627	0,531
	Evli	256	3,4362	0,78542		
Yerel Halk Görüşleri	Bekar	229	2,7806	0,71070	0,265	0,791
	Evli	256	2,7642	0,64615		
Toplam		485				

$P > 0,05$

Katılımcıların medeni durumlarına göre yapılan T testi sonucunda anlamlılık değeri $P > 0,05$ olduğundan kadın ve erkeklerin yerel halk farkındalıkları ile ilgili algılarının anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t = -0,627$, $p > 0,05$). Dolayısıyla yerel halk farkındalıklarının medeni durumlarının görüşleri arasında fark göstermediği söylenebilir. Aynı şekilde yerel halk görüşleri faktörüne bakıldığında da anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t = 0,265$, $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre “**H_{1-s}**: Katılımcıların medeni durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir. **H_{1-ç}**: Katılımcıların medeni durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir” hipotezleri reddedilmiştir.

Yerel halkın değerlendirmelerine ilişkin faktörlerle ilgili ifadelere verdikleri cevapların eğitim durumlarına göre dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Eğitim durumlarına göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	N	Ort.	s.s.	F	P (sig)
Yerel Halk Farkındalıkları	İlköğretim	49	3,5079	0,70273	5,919	0,000*
	Lise	134	3,4892	0,74319		
	Ön Lisans	105	3,1069	0,84084		
	Lisans	167	3,4910	0,66480		
	Lisansüstü	30	3,6000	0,86981		
Yerel Halk Görüşleri	İlköğretim	49	2,9082	0,71706	6,078	0,000*
	Lise	134	2,9795	0,71045		
	Ön Lisans	105	2,6417	0,65827		
	Lisans	167	2,6707	0,60609		
	Lisansüstü	30	2,6417	0,67253		
Toplam		485				

$P > 0,05$

Yerel halkın eğitim durumları itibariyle alt boyutlara bakıldığında yerel halk farkındalıkları (F=5,919, P>0,05) ve yerel halk görüşlerinin (F=6,078, P>0,05) eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiği Tablo 9’da verilen Tukey testi sonuçlarında belirtilmiştir.

Tablo 9: Eğitim durumlarına göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız Tukey Testi sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	N	Ort.	s.s.	Tukey
Yerel Halk Farkındalıkları	1.İlköğretim	49	3,5079	0,70273	
	2.Lise	134	3,4892	0,74319	3-1
	3.Ön Lisans	105	3,1069	0,84084	3-2
	4.Lisans	167	3,4910	0,66480	3-4
	5.Lisansüstü	30	3,6000	0,86981	3-5
Yerel Halk Görüşleri	1.İlköğretim	49	2,9082	0,71706	
	2.Lise	134	2,9795	0,71045	2-3
	3.Ön Lisans	105	2,6417	0,65827	2-4
	4.Lisans	167	2,6707	0,60609	
	5.Lisansüstü	30	2,6417	0,67253	
Toplam		485			

P>0,05

Bu sonuçlara göre yerel halk farkındalıkları hususunda ön lisans mezunlarının, ilköğretim, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanlardan daha farklı düşündüğü tespit edilmiştir. Ön lisans mezunlarının ortalamasının 3,1069 olması ne katılıyorum ne katılmıyorum görüşü üzerine yoğunlaştıklarını göstermektedir. Diğer grupların ortalamalarına bakıldığında ise katılıyorum görüşü üzerinde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Yerel halk görüşleri boyutuna bakıldığında ise lise mezunlarının ön lisans ve lisans mezunlarına göre farklı görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre **H₁₋₇**: Katılımcıların eğitim durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir. **H₁₋₈**: Katılımcıların eğitim durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir” hipotezleri kabul edilmiştir.

Yerel halkın değerlendirmelerine ilişkin faktörlerle ilgili ifadelere verdikleri cevapların gelir durumlarına göre dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10: Gelir durumuna göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları

Değişkenler	Gelir Durumu	N	Ort.	s.s.	F	P (sig)

	5600 ve altı	93	3,4552	0,64186		
Yerel Halk Farkındalıkları	5601-7601 TL	85	3,3634	0,75678	3,457	0,008
	7601-9600 TL	82	3,1951	0,78189		
	9601-11600 TL	94	3,3924	0,81205		
	11601 TL ve üzeri	131	3,5768	0,75675		
	5600 ve altı	93	2,9301	0,65016		
Yerel Halk Görüşleri	5601-7601 TL	85	2,7794	0,62161	2,378	0,051
	7601-9600 TL	82	2,7683	0,68862		
	9601- 11600 TL	94	2,6277	0,64938		
	11601 TL ve üzeri	131	2,7605	0,72524		
Toplam		485				

P>0,05

Yerel halkın gelir durumlarına göre alt boyutlara bakıldığında yerel halk farkındalıkları (F=3,457, P>0,05) ve yerel halk görüşlerinin (F=2,378, P>0,05) gelir durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiği Tablo 11’de verilen Tukey testi sonuçlarında belirtilmiştir.

Tablo 11: Gelir durumuna göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız Tukey Testi sonuçları

Değişkenler	Gelir Durumu	N	Ort.	s.s.	Tukey
Yerel Halk Farkındalıkları	1.5600 ve altı	93	3,4552	0,64186	3-5
	2.5601-7600 TL	85	3,3634	0,75678	
	3.7601-9600 TL	82	3,1951	0,78189	
	4.9601-11600 TL	94	3,3924	0,81205	
	5.11601 TL ve üzeri	131	3,5768	0,75675	
Yerel Halk Görüşleri	1.5600 ve altı	93	2,9301	0,65016	1-4
	2.5601-7600 TL	85	2,7794	0,62161	
	3.7601-9600 TL	82	2,7683	0,68862	
	4.9601- 11600 TL	94	2,6277	0,64938	
	5.11601 TL ve üzeri	131	2,7605	0,72524	
Toplam		485			

P>0,05

Tukey testi sonuçlarına göre; yerel halk farkındalıkları boyutunda 7601- 9600 TL gelire sahip olanların 11601 TL ve üzeri gelir alanlardan daha farklı yorumlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Yerel halk görüşleri boyutuna bakıldığında ise 5600 TL ve altı gelir alanların 9601-11600 TL gelir alanlara oranla daha farklı görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre H_{1-9} : Katılımcıların gelir durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir. H_{1-10} : Katılımcıların gelir durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri fark göstermektedir” hipotezleri kabul edilmiştir.

Polatlı yerel halkının demografik özellikleri kapsamında geliştirilen hipotezlerin kabul edilip edilmeme durumları Tablo 12’de özetlenmiştir.

Tablo 12: Demografik özelliklere yönelik hipotezlerin sonuçları

HİPOTEZLER	KABUL/RED DURUMU
H ₁ : Kültür miras alanlarında yerel halk, katılımcıların demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₁ : Katılımcıların cinsiyetlerine göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₂ : Katılımcıların cinsiyetlerine göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₃ : Katılımcıların yaşlarına göre farkındalık faktörleri değerlendirmeleri anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₄ : Katılımcıların yaşlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₅ : Katılımcıların medeni durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermemektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₆ : Katılımcıların medeni durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermemektedir.	Kabul Edilememiştir.
H ₁₋₇ : Katılımcıların eğitim durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermektedir.	Kabul Edilmiştir.
H ₁₋₈ : Katılımcıların eğitim durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermektedir.	Kabul Edilmiştir.
H ₁₋₉ : Katılımcıların gelir durumlarına göre farkındalıklarına ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermektedir.	Kabul Edilmiştir.
H ₁₋₁₀ : Katılımcıların gelir durumlarına göre görüşlerine ilişkin faktör değerlendirmeleri anlamlı fark göstermektedir.	Kabul Edilmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde cinsiyet, yaş ve medeni durum hipotezleri kabul edilmemiştir. Eğitim durumu ve gelir durumu hipotezleri kabul edilmiştir.

3.2.5. Yerel Halkın Değerlendirmelerinin Farkındalık ve Yerel Halk Görüşlerine Yönelik Bulgular

Polatlı yerel halkın rollerinin, yerel halk farkındalıkları ve görüşlerinin etkinliğine yönelik etkisini ölçmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi iki değişken arasında bulunan ilişkinin gücünü ve büyüklüğünü tespit etmek amacıyla kullanılmaktadır. İki değişken arasında bulunan ilişki seviyesi korelasyon katsayısının 0-0,29 arasında olması durumunda zayıf veya düşük, 0,30-0,64 arasında olması durumunda orta, 0,65-0,84 arasında olması durumunda kuvvetli veya

yüksek ve 0,85-1 arasında olması halinde ise çok kuvvetli veya çok yüksek olarak yorumlanmaktadır.

Tablo 13: Yerel halkın değerlendirmelerinin farkındalık ve görüşleri arasındaki ilişkiye ait korelasyon matrisi

Temel Değişkenler (Boyutlar-Faktörler)		Yerel Halk Farkındalıkları	Yerel Halk Görüşleri
	r	1	0,497
Yerel Halk Farkındalıkları	p		0,000**
Yerel Halk Görüşleri	r	0,497	1
	p	0,000**	

***p<0,001

Tablo 13'deki verilere göre boyutlar arasında 0,001 anlamlılık düzeyinde bir ilişki gözlemlenmiştir. Bu ilişki dahilinde yerel halk farkındalıkları boyutu ile yerel halk görüşleri boyutu arasında (r=0,497) orta kuvvette pozitif bir ilişki vardır. Bu bulgu söz konusu iki boyutun birbirine paralel bir şekilde pozitif yönde arttığını göstermektedir.

3.2.6. Polatlı Yerel Halkı ile Yapılan Görüşmeler

Bu araştırmada 2 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler 03.01.2023-02.05.2023 tarihleri arasında kişilerin kendi ofislerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesi katılımcılara gönüllülük esas beyan edilmiş ve katılımcılara bilgilendirme formu okutturulmuştur. Yapılan görüşmelere ait bilgiler tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14: Yerel halka ilişkin görüşme listesi

Kod	Meslek	İkamet Süresi (Yıl)	Görüşme Süresi	Görüşme Tarihi
K1	Öğretmen	50	20 Dakika	02.05.2023
K2	Emekli Subay	20	20 Dakika	03.01.2023

3.2.7. Mürsel YILDIZKAYA (KK1)

Görüşme 3 Ocak 2023 tarihinde yüz yüze olarak gerçekleşmiştir. Kaynak kişi Polatlı İlçesinin Belediye başkanıdır.

- Kültür turizmi hakkında ne düşünüyorsunuz? Polatlı kültür turizmi bakımından zengin midir?

“Anadolu coğrafyası özelinde bakacak olursak, Kültür Turizmi bakımından dünyanın sayılı lokasyonlarından birisine ev sahipliği yaptığımızı ifade edebilirim. Bu bahisle Anadolu, medeniyetlerin beşiği olma özelliği taşımaktadır. Tarih boyunca kurulan önemli ticaret yollarının Anadolu’dan geçmesi; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının arasında köprü görevi görmesi ve bugün hala önemini yitirmeyen su yollarının birleştiği noktada olması Anadolu’yu birçok medeniyetin gözbebeği haline getirmiştir. Tarihin en önemli medeniyetlerinin kuruluş, yükseliş ve yıkılış dönemleri Anadolu coğrafyasında ve komşu coğrafyalarda yaşanmıştır. Tüm bu birikime ek olarak Anadolu, son bin yıllık tarihsel süreçte, Büyük Türk Milletinin ebedi yurdu haline gelmiştir. Büyük Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti ve nihayetinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Anadolu kültürüne eşsiz katkıları bulunan devletler olmuştur. Anadolu’nun tarihi önemi ve kültürel mirası içerisinde şehrimizin kilit bir rol oynadığını belirtmek istiyorum. Tarihi Frig Medeniyetinin ve Kurtuluş Savaşımızın kırılma noktası olan Sakarya Meydan Muharebesinin kültürel ikliminde gelişen Polatlı’nın bu açıdan yerli ve yabancı ziyaretçilerle kültür turizmi potansiyeli her geçen gün artmaktadır. Biz de Polatlı Belediyesi olarak, 2014 yılından bugüne kültür turizmi kapasitemizi artırmaya devam ediyoruz.”

Bu soruyla kaynak kişiden Polatlı ilçesinin kültür turizmine katkısı hakkında bilgi edinilmiştir. Verilen cevaba göre Polatlı Belediyesi’nin 2014 yılından sonra kültür turizmi kapasitesinin artırılmasına dair çalışmaların devam ettiği tespit edilmiştir.

- Kültür Miras Alanlarının bölgeye yönelik sosyo kültürel ve ekonomik etkileri nelerdir?

“Şehrimizin kültürel geçmişi, dünden bugüne sosyo-kültürel yapısını ve kazanımlarını da doğrudan etkilemiştir. En önemlisi, tarih sahnesinde bu denli öneme sahip bir lokasyon olmasının en temel nedeni; ticaret yollarının, büyük kentlerin bağlantı yollarının üzerinde konumlanmasında yatmaktadır. Bu sebeple bugün de şehrimiz, demografik ve kültürel yapısı çeşitli, tarihi Frig Medeniyeti’nde olduğu gibi tarımın en önemli geçim kaynağı olduğu ve fakat bunun yanında hatırı sayılır bir imalat sanayi kapasitesinin de bulunduğu altı çizilmesi gereken bir husustur. Kültürel miras alanları esasen bu şehrin kuruluşunun temel taşlarını temsil etmesi bakımından, ondan sonra yaşanan her türlü gelişmenin de başlangıcı veya ön sağlayıcısı olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple, kültürel miras alanlarımızın sosyo-kültürel ve ekonomik hayatımızı doğrudan belirlediğini vurgulamak istiyorum.”

Kaynak kişi Gordion Antik Kenti’nin bölgeye yönelik sosyokültürel ve ekonomik etkileri konusunda kültürel miras alanlarını esasen Polatlı’nın kuruluşunun temel taşlarını temsil etmesi bakımından, ondan sonra yaşanan her türlü gelişmenin de başlangıcı veya ön sağlayıcısı olarak değerlendirilmektedir.

- Bölge kapsamında ilgili paydaşlar iş birliği içerisinde çalışıyor mu?

“Bildiginiz üzere Gordion Antik kentimizin, UNESCO Dünya Mirası listesine alınma süreci var. Bu 2012 yılında başlamış bir süreçti. Biz bu süreçte, POTA ile birlikte çok ciddi çalışmalar yaptık, yeri geldiğinde onları da ifade edeceğim. Bunun yanında şehrimizi ilgilendiren hemen her konuda şehrimizin sanayi, ticaret, esnaf loncası ve meslek odaları başta olmak üzere ilgili dernek ve platformları ile bir arada çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmalarımızın da detaylarına ayrı bir başlık altında daha kapsamlı bir şekilde cevap verebilirim.”

Kaynak kişi paydaşların iş birliği içinde olduğunu dile getirmiştir. POTA ile Polatlı Belediye’sinin ciddi çalışmalara yer verdiğini söylemiştir. Bunun dışında ilgili dernek ve platformlar ile birlikte çalışmalar yürüttüklerini belirtmiştir.

- Gordion Antik Kentinin ziyaret edilmesindeki en önemli etken nedir?

“Gordion Antik Kenti’nin dünya kültürel mirasına eşsiz bir katkısı bulunmaktadır. Ben kısaca Frig Medeniyetinden bahsetmek istiyorum; Frig Medeniyeti, özellikle tarımsal faaliyetlerde dünya tarihinin yol göstericisi olmuştur. Hatta bilim adamları Frigler için “Köylü ve Çiftçi Ülkesi” ifadesini kullanırlar. Çünkü devletin ileri gelenleri ve halk tüm dikkatlerini ziraat alanına yönlendirmiştir. Tarımın yanında, hayvancılıkta önemli bir uğraş ve geçim kaynağıdır. Böylece Frig halkının büyük çoğunluğunun tarım ve hayvancılıkla uğraştığı tahmin edilmektedir. Frigler’de tarıma verilen önemin en belirgin göstergesi de Kibele’dir. Tarım ile ilgili her konuda ciddi tedbirler almışlardır. Tarımın yanında bağcılık faaliyetlerini de değiştirmişlerdir. Tabi bunların yanında, Frigler’de aydın bir zümre tüccarlar ve esnaflar da az da olsa bulunmaktaydı. Bu faaliyetlerin yanında, madencilik, ahşap işçiliği, dokumacılık ve seramik gibi farklı iş kollarının da gelişmesinde önemli katkıları olmuştur. Hiç çivi kullanmadan tasarlanan mobilyalar, çağın tasarımsal açıdan çok ilerisinde olduklarının en belirgin işaretleridir. Tabi bunun yanında Frig Ahşap Oymacılığı hakkında da ayrıca bir kitap yazılır seviyede bilgisel mevcuttur. Hülasa, tüm bu sıra dışı medeniyetin yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından yılın her gününde yoğun bir şekilde ziyaret edilmesi bence çok önemli bir etkidir.”

Kaynak kişi Gordion’un ziyaret edilmesinin en önemli sebebinin Frig Uygarlığından kalan eserler ve Frig Medeniyetinin tarih boyunca önemli bir uygarlık olduğunu vurgulayarak cevaplamıştır.

- Yöre halkının kültür turizmine bakış açısı nedir ve kültür turizmine katılımı nasıl gerçekleşebilir?

“Özellikle 2014 yılına kadar yöre halkından ziyade kurum ve kuruluşlar ile ilgili paydaşların da kültür turizmine ilgilerinin düşük olduğunu vurgulamak gerekir. Bu da bölgenin hak ettiği tanınırlığa ulaşmasını yavaşlatmıştır. 2014 yılı itibarıyla özellikle yöre halkının kültür turizmine olan ilgisini artırmak için çeşitli projeler üretilmiştir. Bu çalışmaların başında, öğrencilerin bölgenin kültürel miraslarını tanınması için eğitim kurumları yıl içerisinde süreklilik arz edecek şekilde Gordion Antik Kentine kültürel geziler düzenlemiştir. Bu aşamada Polatlı Belediyesi de rehberlik hizmeti ve koordinasyon hizmeti sunmuştur. Böylece çocuklardan başlayarak yöre halkının kültür turizmine olan bakış açısı ve ilgisi artırılmaya çalışılmıştır. Bunun yanında bir seri halinde “Kral Midas Tiyatro Günleri” düzenlenmiş, yurtdışından ve yurtiçinden çeşitli tiyatro ekipleri, gönüllü dernekler şehrimize gelecek eserlerini canlandırmıştır. Yine yöre halkının ilgisini artırmak üzere “Gordion Yarı Maratonu” geleneksel hale getirilmiştir. Tüm bu çabalarımızın özeti; önce kendi değerlerine kendi kültürel mirasına sahip çıkan bir yöre kültürü oluşturmaktır. İnşallah, bu anlamda istediğimiz seviyeye ulaşacağımıza ben yürekten inanıyorum.”

Bu soru ile kaynak kişiden yöre halkının kültür turizmine bakış açılarının nasıl olduğunu öğrenmek amaçlanmıştır. Kaynak kişi yöre halkının bu konu ile ilgili 2014 yılına kadar kültür turizmine ilgilerinin düşük olduğunu vurgulamıştır. 2014 yılından sonra halkın kültür turizmine ilgilerini arttırmak için Belediye olarak çeşitli projeler ürettiklerini belirtmiştir. Kültür turizmine katılımın sağlanması için kültürel geziler düzenlediklerini, rehberlik hizmeti sağladıklarını, Kral Midas Tiyatro günleri düzenlediklerini belirtmiştir.

- Bölgenin tanıtımı için neler yapılmaktadır ve neler yapılabilir?

“Gordion Antik Kentimizin 2012 yılında başlayan UNESCO Geçici Listesine alınması süreciyle birlikte Polatlı Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezimiz ile bu alandaki çalışmalarımızı daha kurumsal bir hale getirdik. 2013 yılında kent bölgesinin korunması amacıyla imar planı oluşturduk. Geçici listeye girişimizle birlikte Polatlı Belediyesi olarak UNESCO’nun da talep ettiği yerel halkı sürece dahil etme, ulusal, uluslararası organizasyonlar ve eğitim çalışmaları gibi birçok faaliyete başladık. Dünya Mirası Asıl Listesi için hazırladığımız yol haritası doğrultusunda Polatlı Belediyesi Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezimizin (POTA) çalışmalarıyla sosyal ve kültürel faaliyetler, organizasyonlar gerçekleştirdik. Kapıları Açık Anıtlar sloganıyla düzenlenen Avrupa Miras Günleri’ni Belediyemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilerek, öğrencilerin tarihi objelere ve eski mozaiklere ilgisini arttırmayı amaçladık. Mart 2017 tarihinde Dünya Mirası Gezinleri Derneği’ni Polatlı’mıza davet ederek okullarımızda eğitim çalışmaları yaptık, Çocuklarımıza UNESCO Koruyucusu Patrimono unvanı verdik. Gordion Kazı Ekibi ile birlikte yaptığımız ortak projelerde şehrimizdeki kurum ve kuruluşlara bağlı personelleri, eğitim kurumlarımıza bağlı öğretmenleri Kazı Projesine dahil ettik. Kurumlarımızın arkeoloji ve Gordion’la tanışmasını sağladık. 2018 Yılında Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile imzaladığımız Protokol Kapsamında Gordion Alan Başkanlığımızı kurduk. Belediyemiz içerisinde kendilerine Alan Başkanlığı Ofisi tahsis ettik. Arkeolog, Sanat Tarihçisi, Şehir Plancısı, Mimar ve Sekretarya atamaları yaparak çalışma ekibi oluşturduk. 5 Ocak 2021 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapılan yazışmalar neticesinde belirlediğimiz Yeni Yönetim Alanı sınırını belirleyerek, kurullara sunulmaya hazır hale getirdik. Akademisyenlerin, Kamu Kurumu Temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz Eşgüdüm ve Danışma Kurulu Toplantıları ile Gordion Yönetim Planı’nı hayata geçirdik. 26 Ocak 2021 tarihinde Gordion Yönetim Planı ve Adaylık dosyasını tamamlayarak UNESCO Merkezi’nin ön değerlendirme yapması amacıyla Dış İşleri Bakanlığımıza ilettik. Temmuz 2021’de UNESCO Uzman Personelleri ve Akademisyenler şehrimize gelerek Antik Kent Alanı’nda incelemelerde bulundu. Tutulan raporlar UNESCO Merkezi’ne iletildi. 24 Mart 2022 tarihinde UNESCO Büyükelçimiz Prof. Dr. Gülnur Aybet Hanımefendi Gordion Antik Kenti’nde incelemelerde bulundu. 29 Mayıs 2022 tarihinde Antik Kent çevresinde ‘Gordion UNESCO Hedefine Koşuyor’ parolasıyla düzenlediğimiz 3. Gordion Yarı Maratonu’na ülkemizin dört bir yanından yüzlerce sporcu katıldı. Binlerce misafir Gordion’un tarih kokan saklı mirasıyla buluştu. Bu çalışmalar doğrultusunda Gordion Antik Kenti’nin Türkiye’nin 20’nci, Ankara’nın ilk Kültür Varlığı olarak 2022 Yılı içerisinde UNESCO Dünya Mirası Asıl Listesi’nde yer almasını, bunun tüm dünyaya ilan edilmesini bekliyoruz.”

Bu soru ile kaynak kişiden bölgenin tanıtımı için neler yaptıklarını ve neler yapılabileceğini öğrenmek amaçlanmıştır. Bölgenin tanıtımı için Polatlı Belediye’sinin tarih ve kültür turizminin geliştirilmesi adına Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi’nin çalışmalarıyla sosyal ve kültürel faaliyetler, organizasyonlar gerçekleştirdiklerini, Kapıları Açık Anıtlar sloganıyla düzenlenen Avrupa Miras Günleri’ne Polatlı

Belediyesi'nin ev sahipliği yaptığını, Dünya Mirası Gezginleri Derneği'ni Polatlı'ya davet ederek okullarda eğitim çalışmaları yapıldığını, Gordion Alan Başkanlığı kurulduğunu ve daha bir çok çalışma yapıldığını dile getirmiştir.

- Cinsiyetiniz: Erkek
- Doğum Yeriniz: Beypazarı
- Eğitim Durumunuz: Lisans Mezunu (Tarih)
- Mesleğiniz: Tarih Öğretmeni, Polatlı Belediye Başkanı
- Şehir: Polatlı/ Ankara
- İkamet Süreniz: 50 yıl

3.2.8. Kadim KOÇ (KK2)

Görüşme 3 Ocak 2023 tarihinde yüz yüze olarak gerçekleşmiştir. Kaynak kişi POTA (Polatlı Tarihi ve Kültür Araştırmaları Derneği) üyesidir.

- Kültür turizmi hakkında ne düşünüyorsunuz? Polatlı kültür turizmi bakımından zengin midir?

“Polatlı'nın tarih ve kültür envanterine baktığımız zaman Polatlı Ankara'nın en önemli ilçelerinden biridir. Aynı zamanda Ankara dört defa başkent olmuş bu başkentlerden biri de Polatlı da yani Gordion Friglerin başkentidir. Daha sonra Ankara Galatların Başkenti olmuştur. Daha sonra kısa süreli Ahi Cumhuriyeti'nin başkenti olmuş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olmuştur. Yani aslında Ankara rastgele seçilen bir başkent değildir. Mustafa Kemal 27 Aralık 1919'da Ankara'ya geldikten sonra Ankara'nın bu tarihini bildiği için Ankara'yı başkent olarak seçmiştir. Mustafa Kemal konuşmalarında şunları dile getirmektedir: Ankara'yı coğrafya kitaplarından değil tarih kitaplarından öğrendim diyor. Ankara'nın geçmiş tarihini çok iyi bilen kurucu liderimiz Ankara'yı da başkent seçmiştir. Buradaki en önemli başkentlerinden biri Friglerin başkentidir. Çünkü İç Anadolu'da büyük bir ticaret merkezi haline dönüştürülmüştür. Bu kadar tarih ve kültür açısından zengin olan bu bölge ne yazık ki günümüze kadar yeterince tanıtılmamıştır. Çünkü bu kültürü bu tarihi anlatacak akademik çalışmalar yapılmamıştır. Akademik yayınlar oluşturulmamıştır ve bölge halkı oturduğu bu mirasın üzerinde bu mirasa yeterince sahip çıkamamıştır. Bizler de 2018 yılından itibaren bu tarihi mirası özellikle dünya gündemine getirebilmek ve dünya miras listesine alınabilmesi için de Gordion ile alakalı kültür ve turizm bakanlığı ile çalışmalara başladık. En kısa zaman başkentimizin ilk dünya mirası olarak kayda geçecektir.”

Bu soruyla kaynak kişiden Polatlı ilçesinin kültür turizmine katkısını hakkında detaylı bilgi edinilmiştir. Kaynak kişi bölge halkının sahip oldukları kültürel mirasa yeterince sahip çıkmadıkları vurgusunu yapmıştır.

- Kültür Miras Alanlarının bölgeye yönelik sosyokültürel ve ekonomik etkileri nelerdir?

“Öncelikle bu bölgenin tanıtımı için örneğin Gordion’da bir yıl boyunca sıcak hava balonu uçurduk. Kapadokya’daki sıcak hava balonunu buraya getirdik. Gördük ki güzel projeler olursa bu projelere talebin olduğunu görmüş olduk. Yani ileride dünya kültür mirasına girdikten sonra bu bölge sosyokültürel ve ekonomik açıdan çok büyük katkı sağlayacak. Özellikle ekonomik açıdan çok büyük katkı sağlayacaktır. Çünkü turizm canlanacak ve bu gelen yabancı turistler katma değer katacaktır. Halk da bunu göreceği için bu bölgeye daha fazla katkı sağlamaya başlayacaktır. Örneğin balonun yanında At gezileri, çeşitli kültürel etkinlikler olacak. Halkın çabasına da yerel yönetimler de destek vermiş olacak.”

Kaynak kişi Gordion Antik Kenti’nin bölgeye yönelik sosyokültürel ve ekonomik etkileri konusunda kendisinin Polatlı Tarihi ve Kültür Araştırmaları Derneği üyesi olması ışığında yanıt vermiştir. Kaynak kişinin öncülük ettiği etkinlikler sayesinde olumlu etkiler gerçekleşmiştir.

- Bölge kapsamında ilgili paydaşlar iş birliği içerisinde çalışıyor mu?

“Şu an da Gordion bir Kültür ve Turizm bakanlığına bağlı Anadolu Medeniyetler Müzesi kontrolündedir. Gordion da gerek dünyanın ikinci büyük tümülüsü gerekse dünyanın tek örnek ahşap mezarı antik kent ve oradaki müze bizim için büyük bir değer taşımaktadır. Ama bu değerlerin farkında olmamıza rağmen yeterince iş birliği içerisinde çalıştığımızı söyleyemem. Daha fazla bir iş birliği olması gerekmektedir. Burasının çoktan dünya mirasına kaydedilmiş olması gerekiyordu ve ilerleme kayıt edilmesi gerekiyordu. Bu bölgede özellikle kazılardan çıkan objelerin ve tarihi değerlerin farkına varılmasına rağmen yeterince tanıtım yapılmamıştır. Ama son yıllarda alan yönetim planı oluşturduğumuz için alan yönetim planına bağlı olarak artık bir alan başkanlığı var. Bu alan başkanlığı kontrolünde kurumlar iş birliği içerince çalışmaya başladılar. Bu da iyi bir gelişmedir. Bundan sonra alan başkanlığı himayesinde bu çalışmaların ileriye doğru mesafe alınacağını düşünüyorum.”

Bu soruyla bölgede ilgili paydaşların iş birliği halinde olup olmadıkları incelenmek istenmiştir. Kaynak kişiden elden edilen bilgilere göre yeterince iş birliği içinde olunmadığı ve daha fazla iş birliğinin olması gerektiğine dikkat çekilmiştir.

- Gordion Antik Kentinin ziyaret edilmesindeki en önemli etken nedir?

“Gordion Antik birinci olarak ulaşım hatlarına çok yakındır. Ulaşım hattı dediğimiz; Anadolu’nun tam ortasındadır. Aynı zaman da Polatlı bir ulaşım ağının kavşak noktasındadır. Gerek kara tren gerek hızlı tren gerek kara yolu ve gerekse Ankara’ya yakın olması nedeniyle Ankara-Eskişehir- Konya üçgeninin de bulunması ve ulaşım hatlarına çok yakın olması buraya gelen turistlerin rahatlıkla ulaşım sağlayabileceğini düşünüyorum. Aynı zamanda da buradaki değerlerimiz çok önemlidir. Az önce söylediğimiz gibi dünya da tek örnek ahşap mezar olması, dünyanın en eski çakış mozaiği burada ve dünyada tümülüslerin en fazla bulunduğu yer. Yani aslında Mısır’daki piramitler ne ise Gordion’daki tümülüsler de o dur. Ama tabi bunu pazarlamak ve sunmak önemli. Bunu yaptığımızda başka bir şeye gerek kalmayacağını, insanların gelip bu değerleri göreceğini düşünüyorum.”

Bu soru ile kaynak kişi Gordion Antik kentinin önemine dikkat çekmiştir.

- Yöre halkının kültür turizmine bakış açısı nedir ve kültür turizmine katılımı nasıl gerçekleşebilir?

“Buranın yöre halkı tarımdan geçimini sağlamaktadır. Aynı 3000 yıl önce Friglerin tarım ve hayvancılıktan geçimini sağladığı gibi. Ama ne yazık ki kültürel açıdan bir tarım ilçesi olan Polatlı ve Ankara’nın çevresi kültürel sanat açısından yeterince gelişmediğini düşünüyorum.

Bunu halkın mutlaka istemesi gerekmektedir. Halk istemeyince tabi ki gerekli kurum ve kuruluşların buna çok fazla önem vermediklerini düşünmekteyim. Kültürel açıdan çok fazla geliştiğini düşünmüyorum. Kültür turizmine önem vereceksek kapsamlı eğitim çalışmalarının bu bölgede yapılması gerekmektedir. Yani burada Ankara'ya çok yakın olması, Eskişehir'e, Konya'ya yakın olması, Ankara'daki üniversitelerin hazırlayacağı projelerle buradaki tüm köy çevresindeki yönetim planı ve özellikle dünya miras listesi içerisindeki yönetim planına dahil edilen köylerden başlamak üzere halka halka genişleyerek çevredeki tüm köylerin kültür turizmi ile tanışması gerekmektedir ve bir eğitimden geçilmesi gerektiğini düşünmekteyim.”

Bu soru ile kaynak kişiden yöre halkının kültür turizmine bakış açılarının nasıl olduğunu öğrenmek amaçlanmıştır. Kaynak kişi yöre halkının bu konu ile ilgili yeterince çabasının olmadığını belirtmiştir. Halkın faaliyetlere katılım sağlaması için öneriler sunmuştur.

- Bölgenin tanıtımı için neler yapılmaktadır ve neler yapılabilir?

“Bölgenin tanıtımı için özellikle 2014 yılından itibaren yerel yönetim yani Polatlı Belediyesi Tarihi alanlar tanıtım merkezi diye bir merkez kurdu. Bu merkezin görevi öncelikle buradaki tarih ve kültür turizmini geliştirmek, buradaki kültür varlıklarını korumak, kültür varlıklarını halkımıza tanıtılabilmek öncelikle çevre halkına daha sonra Türkiye daha sonra dünyaya tanıtılabilmek. Böyle bir görev üstlenmiş. Bunun içinde eğitmiş olduğumuz, alan kılavuzları vasıtasıyla da bu bölgeye gelen binler insan bizim tarafımızdan yani bu birim tarafından karşılanmaktadır ve ilk bilgilendirmeler yapılmaktadır. Onların programlarına, zamanlarına göre bir program oluşturuluyor ve onlar bu kılavuzlar vasıtasıyla bu bölgeyi dolaşıyorlar. Özellikle profesyonel rehber eşliğinde gelen gruplar ise onlar da eğer bizden yardım isterlerse bizler onlara da yardım ediyoruz. Çünkü Sakarya Meydan Muharebesi Gordion'un yanında. Gordion şu anda Sakarya Meydan Muharebesinin geçtiği alan içerisinde kalıyor. Sakarya Meydan Muharebesi'ni gezmek isteyen vatandaşlarımız da alan çok büyük olduğu için bir kılavuz almadıkları zaman çok büyük zaman kaybı yaşıyorlar ve bazen de istedikleri yere gidemiyorlar. Aynı zamanda bu bölgeye gelen insanlar bizden bu bölgenin haritasını, bölgenin tanıtım kitapçığını ücretsiz olarak alıyorlar. Millî Eğitim Bakanlığımız ve okullarımız ile iş birliği içerisinde çeşitli konferanslar, tanıtım çalışmaları yapıyoruz. Aynı zaman da her yıl Gordion maratonu düzenliyoruz ve bu Gordion maratonu şu anda Ankara'nın devam eden tek düzenli maratonu. Aynı zamanda o bölge de çeşitli sanatsal etkinlikler yapıyoruz. Ankara, Eskişehir, Konya'dan gelen ziyaretçiler ile bu etkinlikleri bakanlıklar ile koordine ederek gerçekleştiriyoruz.”

Bu soru ile kaynak kişiden bölgenin tanıtımı için neler yaptıklarını ve neler yapılabileceğini öğrenmek amaçlanmıştır. Bölgenin tanıtımı için Polatlı Belediye'sinin tarih ve kültür turizminin geliştirilmesi adına Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi kurduğu dile getirilmiştir. Ayrıca ücretsiz rehberlik hizmetleri ve tanıtım kitapçığı verildiği dile getirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde olup çeşitli konferanslar verildiği ayrıca düzenli olarak Gordion Maratonu gerçekleştirildiği söylenmiştir.

- Konu ile ilgili eklemek istediğiniz başka hususlar var mıdır?

“Tabi temennimiz inşallah sizin gibi bu bölgeyi böyle ön planda tutacak şekilde akademik çalışmalar yapılır. Bu akademik çalışmalar bize de ışık tutar ve bölgenin hakkettiği yere taşınmasını kısa sürede sağlamış olur.”

- Cinsiyetiniz: Erkek

- Doğum Yeriniz: Çaltılı
- Eğitim Durumunuz: Yüksek Lisans
- Mesleğiniz: Emekli Subay
- Şehir: Polatlı/ Ankara
- İkamet Süreniz: 20 yıl

Polatlı Belediye Başkanı Sayın Mürsel YILDIZKAYA ve Polatlı Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi (POTA) Genel Koordinatörü Sayın Kadim KOÇ ile 3 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen mülakat sonucunda; Gordion Antik Kenti'ne ve kültürel miras algısına oldukça hâkim oldukları tespit edilmiştir. Kültür turizmi kapsamında yapılan ve yapılması planlanan çalışmalar açıkça dile getirilmiştir. Polatlı yerel halkının konu ile ilgili bilinçlendirilmesi için biraz geç kalındığını lakin 2014 yılı sonrasında oldukça yüksek bir özveri ile çalışmalara başlanıldığı ve halkın sürece dahil edildiği, kültürel faaliyetlerin gelişmesi adına birçok çalışma yapıldığına dikkat çekilmiştir. Gordion Antik Kenti UNESCO Dünya Miras Listesine girmeden önce gerçekleştirilen bu görüşmeler de kentin listeye girmesi için ilgili tüm kuruluşlara başvurulduğuna, gerekli birimlerin kurulduğuna, çeşitli çalışmalar başlatıldığı dile getirilmiştir. Görüşmelerin ardından 18 Eylül 2023'de Gordion Antik Kenti'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmiş olmasıyla Polatlı Belediyesi'nin çok doğru çalışmalara imza attığı ispatlanmıştır. Bundan sonrası için turizmde ciddi bir hareketlenme söz konusu olacaktır. Şu an da hali hazırda kentin imkanları buna hazır gibi gözükse de yine de bu konu hakkında yatırım yapacakları ve yerel halkında bu konudaki bilinçlendirmesi önemlidir. Yapılacak olan diğer sosyo kültürel faaliyetlerin kentin gelişimine katkı sağlayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde yapılan literatür taraması, elde edilen görüşme formlarının ve gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda elde edilen bilgiler ile birlikte konuya dair sonuçlar ortaya konmuştur. İncelenen bilgiler doğrultusunda konu ile ilgili olarak alana ve literatüre dair önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma kültür turizmi bakımından önemli bir destinasyon olan ve 2023 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesi sonucunda yerli ve yabancı turistler tarafından rağbet görmesi beklenen Gordion Antik Kenti'nin bulunduğu Polatlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında önce Polatlı ilçesinin genel özellikleri, tarihi ve turizm potansiyeli daha sonra Gordion antik kentinin bulunduğu Yassihöyük mahallesi hakkında genel bilgiler, Gordion Antik Kentinin tarihi süreci, Friglerin tarihi ve tümülüslerin özellikleri saptanmıştır. Saptanan bu özellikler ile gerekli alan çalışması yapılarak literatür oluşturulmuştur.

Korunan alanların turizme açılması ile ilgili bu zamana kadar birçok çalışma yapılmıştır. Özellikle kültür turizminin gelişmesiyle beraber başlayan süreçte 3S turizminden farklı alternatif olan kültür turizmi ve çeşitleri yerli ve yabancı turistler için her zaman farklı aktiviteler olmuştur. Bu kapsamda UNESCO tarafından ilan edilen dünyanın birçok yerinde alan gerek kentin özellikleri gerek somut ve somut olmayan kültürel miraslar ile ilgili yapılmış olan ciddi çalışmalar kendi bünyelerinde ve

ülkemizde oluşturmuş oldukları kataloglar ile bu bölgeler hakkında bizlere daha net bilgiler vermektedir. Böylelikle alan öncesi yapılacak olan seyahatler bu bilgiler ışığında destinasyonların daha tercih edilir hale gelmesini vesile kılmıştır. Çalışma öncesinde belirlenen Gordion Antik Kenti'ne ilişkin yapılan bu çalışmada görülmüştür ki; 2023 yılında alanın UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesiyle birlikte çalışmanın ne kadar da doğru bir noktaya temas edildiği görülmektedir.

Gerek nitel gerekse nicel yapılan görüşmelerde elde edilen sonuçlar araştırma bulgularında verilmiştir. Turizme açılması konusunda yerel yönetimlerin hem fikir olduğu fakat kent genelinde imkân noktasında özellikle konaklama ve yiyecek içecek sektöründeki bazı eksiklikler görülmüştür. Yabancı dil bilen personel sayısının azlığı korunan alanlara nasıl yaklaşım yapılması ile ilgili kent genelinde özellikle kamu kurumları arasında iş birliği düzenlenerek STK'ların da dahil edileceği paneller, konferanslar düzenlenmelidir. Buradan çıkacak sonuçlar eylem planına dönüştürülmeli ve önümüzdeki beş yıl, on yıl veya yirmi yıl içerisinde yapılacak olan çalışmalara ışık tutması beklenmektedir. Yerel halkın alana ilişkin görüşleri olumlu yöndedir çünkü alan aynı zamanda kente bir gelir kaynağı kazandıracığından dolayı burayla birlikte gelişecek diğer turizm kolları da kent kimliğine artı bir etki kazandıracaktır. Polatlı'nın konumu itibariyle Ankara'ya yakın olması ayrıca Eskişehir Ankara arasında yer alıyor olması, askeri birlikler, Duatepe ve diğer kültürel özellikler ile beraber Gordion Antik Kenti'nin de bu bölgede yer alması bu destinasyonun daha da ilgi çekici hale geleceği şüphesiz kesindir.

Öneriler

Yaptığımız çalışma kapsamı neticesinde ulaştığımız sonuçlar çalışma alanına yönelik öneriler ve gelecekte bu alanda araştırma yapacak kişilere yönelik öneriler iki başlık altında verilmiştir;

Araştırma Alanına Yönelik Öneriler

Kültürel miras unsurları toplumların geçmişten günümüze kadar olan birikimlerini yansıtan ve gelecek nesillere aktarılan önemli hazinelerdir. Başkent Ankara'nın Polatlı ilçesinde bulunan önemli bir turizm merkezi olan Gordion Antik

Kenti çok eski zamanlarda farklı kültürlerden eser kalması sebebiyle önemini korumaktadır. Bu önemli turizm merkezinin korunması ve nesilden nesile aktarılabilmesine katkı sağlayacak öneriler maddeler halinde sunulmuştur.

- Polatlı ilçesinin yerel halkının farklı etkinlikler düzenlenerek kültürel miras kavramı hakkında bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Kentin kültür varlıklarının farkındalığının oluşturulması için ücretsiz rehberlik hizmetleri verilmesi önerilmektedir.
- Çalışma bölgesi olan Polatlı ilçesi ve Yassıhöyük mahallesinde turist karşılama noktaları oluşturulması ziyaretçilerin ilgisini çekmesi açısından önemli olacaktır.
- Yerel halk ve ziyaretçiler çevre konusunda bilgilendirilmeli ayrıca kültürel değerlerin korunması hususunda tedbirler alınmalıdır.
- Mevcut turizm türü dışında da çeşitlendirilmeye gidilmelidir. Özellikle kültür turizmi üzerinde çeşitli çalışmalar başlatılmalıdır.
- İlçede bulunan üniversite ve lise öğrencilerinin antik kentin tanıtımı ile ilgili etkinliklere dahil edilmesi ve görevlendirilmesi sağlanabilir.
- Gordion Antik Kenti'nin tanıtımı için bilimsel etkinlikler düzenlenmelidir. Bu kapsamda üniversite öğrencileri ile iş birliği oluşturulabilir.
- Antik kent ziyaret etmeye gelen turistler için ücretsiz gezi araçları tahsis edilmelidir.

Alanda Çalışma Yapacaklara Yönelik Öneriler

- Polatlı ilçesinde bulunan Gordion Antik Kenti kültürel miras unsurlarının detaylı bir şekilde incelenip akademik literatüre sunulması kültür turizmi açısından oldukça faydalı olacaktır.
- Kültürel miras bakımından oldukça zengin olan araştırma alanında çalışma gerçekleştirmek isteyen araştırmacıların; her bir tümülüs için detaylı bir araştırma gerçekleştirilmesi önerilmektedir. (X Tümülüsü, W Tümülüsü vb.)
- Turizm öğrencilerinin alan hakkındaki yorumlarını almak adına bir çalışma gerçekleştirilebilir.
- Benzer bir çalışmanın başka bir antik kent üzerine yapıp Gordion Antik kenti ile karşılaştırmaları yapılabilir.

- Farklı zamanlarda benzer bir çalışma yapıp meydana gelen farklılıklar belirlenebilir.
- Gordion Antik kent ve başka bir antik kent kültürel miras unsurları açısından karşılaştırılıp belirli analizler yapılabilir.
- Bu çalışma kapsamında yapılan analizlerin yerel halk ve yerel yönetim ile ayrı ayrı yapılarak karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ahunbay, Z. (2007), Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon (5. Bs.), Yem Yayınları, İstanbul.
- Akpamuk, F. (1989). Polatlı'nın Kuruluşu ve Gelişmesi. Ankara. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Aksu, M. ve Kayabalı, C. (2006). Alternatif bir turizm: Kültür turizmi. Standart Dergisi, 45(553), 30-39.
- Akurgal, E. (2017). Anadolu Uygarlıkları. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Alanyalı, H. S. (2015). İlk Çağlar, İlk Kültürler. Gülmez. B. (Ed). Kültür Tarihi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Albayrak, aslı (2011). Tüketicilerin Alternatif Turizm Türlerini Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler. Ankara: Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ar, H. (2015). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Turist Rehberlerinin Rolü. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Arıncı, K. (2011). Doğal, İktisadi, Sosyal ve Siyasi Yönleriyle Türkiye'nin İç Bölgeleri. Erzurum: BAM.
- Artun, E. (2008). Halk Kültürü Araştırmaları "Halk Kültürlerinin Gelecek Kuşaklara Taşınması". İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Aslan, Zeynep, "Termal Turizm İşletmelerinde Hizmet Standartlarının Geliştirilmesi ve Pazarlama Faaliyetine Etkisi": Balçova Termal 161 Merkezi Uygulaması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
- Avcıkurt, C. (2003). Turizm sosyolojisi. (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bakırcı, M. (1992). Doğu Karadeniz bölgesinin turizme kazandırılması, Doğu Karadeniz Turizm Konferansı-Workshop. Ankara: Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Balcı, E. (2017). "Kültürel Farklılıkların Ekip Kaynak Yönetimi ve Uçuş Emniyetine Etkileri: Türk Pilotlar Üzerine Bir Araştırma" Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Ankara.

- Balta, S. (2010). "Gordion Yassihöyük Arkeolojik Sit Alanı Üzerindeki Tarihsel Dokunun Korunması" Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Bilgiç, E. (1986). Maarif Davamız, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Can, M., (2009). Kültürel Miras ve Müzecilik. Turizm ve Kültür Bakanlığı, Çalışma Raporu.
- Carrera, P., & Bridges, B. (2006). Globalization and Healthcare: Understanding Health Care and Medical Tourism. *Pharmacoecoon Outcomes Research*, 6(4), 447-454.
- Çakır Ş. C. (2010). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çaypınar, Z. G. (1991). Frigler'in Kökeni ve Tarihi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Diñç, S. (2021). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelerde Sergilenmesi: Çocuk Gecesi Örneği". Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzecilik Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Doğan, C. (2000). Ankara'da Termal Turizm Potansiyeli. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı Master Tezi, Ankara.
- Doğaner, S. (2009). Din ve Turizm: Türkiye'de İnanç Turizmi. Türkiye'de Toplum Bilimlerinin Gelişimi-2 (ss 341- 350). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Erdan, E. (2015). Demir Çağ ve Sonrası Batı Anadolu'da Frig Kültür Etkileri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Erdoğan, A. (2013). Polatlı Tarih ve Kültür Atlası. Ankara: Polatlı Belediyesi Yayınları.
- Erdoğan, N. (2003). Çevre ve (Eko)turizm. Ankara: Erk Yayınları.
- Erdoğan, Nazmiye (2003). Çevre ve (Eko)Turizm. Ankara: Erk Genel Yayın Dağıtım.
- Erdoğan, S. (2007). "Gordion Tümülüsler Işığında Frigler'de Oda Mezarlara Ölü Gömme Gelenekleri" Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Konya.
- G.-A. Körte, Gordion: Ergebnisse der Ausrabungen im Jahre 1900 (Berlin 1904).
- Gündüz, A. (2010). Ankara-Polatlı İlçesi Hakkında Bilgiler. Türk Dünyası Araştırmaları, Sayı:187.

- Gürçayır Teke, S. (2011). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi Üzerine Eleştirel Bir Okuma, Milli Folklor Dergisi. (92): 5-12.
- Güvenç, B. (1994). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Hall, C. M. ve Mitchell, R. (2001). Wine and Food Tourism. Special Interest Tourism: Context and Cases (ss. 307-329). Editörler Norman Douglas, Ngaire Douglas ve Ros Derrett. Queensland: John Wiley and Sons.
- İlter, F. (1975). Sivrihisar Yöresi Araştırmaları. Ankara: Anadolu Dergisi Sayı:19.
- Kafesoğlu, İ. (2003). Türk Millî Kültürü, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Kavak, M. (2019). “Frig Yolu’nun Turizm ve Kültür Rotası Açısından Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Kaynar, Burcu, “Termal Turizm İşletmelerinde Faaliyete Dayalı Maliyetleme Sistemi ve Afyon İlinde Bir Uygulama”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- Kiper, P. (2004), Küreselleşme Sürecinde Kentlerin Tarihsel-Kültürel Değerlerinin Korunması: Türkiye Bodrum Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koca, N., & Tüğen, A. E. (2020). Somut olmayan kültür miras listesinde bir değer olan Türk kahvesine coğrafya perspektifinden bakış. Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 347-362.
- Koç, E. (2015). Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri (6.Baskı). Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Kurtzman J. ve Zauhar J., Sport and Adventure Tourism, Haworth Press, Binghamton, NY, 2001.
- McKercher, B. And du Cros, H. (2002). Cultural tourism: The partnership between tourism and cultural heritage management. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Memiş, E. (2003). Türk Kültür Tarihi, Ankara: Çizgi Kitabevi.
- Miyasoğlu, M. (1999). Kültür Hayatımız, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mursalov, M. (2009). Bir turistik ürün çeşitlendirmesi olarak kış turizmi ve kış turizmi açısından Azerbaycan’ın Guba-Haçmaz turizm bölgesinin arz potansiyeli. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Oğuz, M.Ö. (2018). Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir? Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

- Okuyucu, A. (2011). "Osmaneli İlçe Merkezinde Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanımına Yönelik Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Oral, S. ve Başarır, A. (1995). Alternatif turizmin önemi, Türkiye'de alternatif turizm çeşitleri ve Kapadokya'da uygulanabilirliği. Hafta Sonu Seminerleri II: Kapadokya'nın Turistik, Kültürel Potansiyeli ve Pazarlama Sorunlarında sunulmuştur, Nevşehir.
- Öter, Z. ve Ünal, E. (2011). "Somut Olmayan Kültürel Miras ve Turizm Etkileşiminin Beypazarı İlçesinde Yerel Ekonomiye Katkıları". Uluslararası Çağdaş Turizm Araştırmaları Dergisi, 1-17.
- Özalp, T. (1961). Sivrihisar Tarihi. Eskişehir: Tamiş Matbaacılık.
- Özdemir, H. (2017). "Polatlı'nın Şehir Coğrafyası" Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı, Uşak.
- Özgüç, N. (1998). Turizm Coğrafyası Özellikler Bölgeler. İstanbul: Cantay Kitabevi.
- Özkabalak, B. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Kullanımı ve Kültürel Etkileşim" Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Öztürk, Y., & Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 188.
- Pekin, F. (2011). Çözüm: kültür turizmi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ramsay, W. M. (1960). Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası. (Çev. M. Pektaş). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Richards, G., (2001c). Cultural attraction distribution system. Cultural attractions and European tourism. New York: Cabi Publishing.
- Rose, C. B. ve Darbyshire, G. (Ed.). (2016) The Golden Age of King Midas- Kral Midas'ın Altın Çağı (Exhibition catalogue- sergi kataloğu). The University of Pennsylvania Press: Pennsylvania, USA.
- Rzayeva, S. (2019). Küreselleşme ve Somut Olmayan Kültürel Miras İlişkisi: Azerbaycan Örneği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Santich, B. (2004). The Study of Gastronomy and Its Relevance to Hospitality Education and Training. International Journal of Hospitality Management. 23(1): 15-24.

- Sevin, V. (2003). Anadolu Arkeolojisi. İstanbul: Der Yayınları.
- Stephen D. R., Developing Sports Tourism, National Laboratory For Tourism And eCommerce, Austria, 2001.
- Şen, D. Saadet (2010). Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm. Mersin: Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013. Ankara.
- Tapkı, Sinem (2020). Kırsal Yerleşimlerin Gelişimi İçin Alternatif Turizm Olanakları Üzerine Bir Model Önerisi: Yozgat Örneği. İstanbul: Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- TDK. (1999). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tural, S. (1992). Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler, Ankara: Ecdâd Yayınları.
- Turhan, M. (1997). Kültür Değişimleri, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tüfekçi Sivas, T. ve Sivas, H. (2007). Frig Vadileri. Eskişehir: Fabrika Basım.
- Tylor, E. B. (1871). Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art, and Custom. Londra: John Murray.
- Uçankuş, H. T. (2002). Ana Tanrıça Kybele'nin ve Kral Midas'ın Ülkesi: Phrygia (Kültür Rehberi). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Usta, Öcal, Turizm, Termalizm, Altın Kitaplar Yayınevi: İstanbul, 2002.
- Uyar, Y. (2007). "Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Geliştirme" Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uysal, K. (2018). "Kültürel Mirasın Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: İznik Örneği" Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ülker, İ. (1999). Dağ turizmi planlama yöntemleri: Yüksek dağlarımız, kayak merkezlerimiz. Ankara: T.C. Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ültanır, G. (2003). "Eğitim ve Kültür İlişkisi-Eğitimde Kültürün Hangi Boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı". Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(3), 291-309.
- Ünal, Z. G. (2014). Kültürel mirasın korunması. 6-71. İSMEP Rehber Kitaplar Beyaz gemi Sosyal proje Ajansı.

- Ünüsán, Çađatay ve Sezgin, Mete, (2007). Turizm Pazarlaması, İstanbul: Literatürk, Çınar Ofset.
- Yeşil, M. (2015). Antalya'da Spor Turizmi: Mevcut Durumun Tespiti. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı Master Tezi, Antalya.
- Yılmaz, Hatice (2008). Turizm Çeşitlendirilmesi Kapsamında Ekoturizmin Ürünü Olarak Tatil Çiftlikleri: Türkiye'deki Tatil Çiftliklerine Yönelik Swot Analizi. Afyon: Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, Sevgi ve Yılmaz, Hasan (1998), İnanç Turizmi Açısından Abdurrahman Gazi Türbesinin Değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 29, 287-303.
- Zengin, B. (2008). Turistik ürün çeşitlendirmesi. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). Mağara turizmi. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayım Dağıtım, ss: 137- 162.

INTERNET KAYNAKLARI

- URL-1: <http://www.polatli.gov.tr/polatli-cumhuriyet-meydani#gallery-1> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-2: <https://www.polatli.bel.tr/proje/haci-bayram-veli-universitesi-sbmyo/12> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-3: <https://www.polatli.bel.tr/proje/sehit-seher-yasar-hanimlar-konagi/7> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-4: <https://www.polatli.bel.tr/proje/alpaslan-turkes-bilim-merkezi-ve-ulug-bey-gokevi/26> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-5: <https://www.polatli.bel.tr/proje/firat-yilmaz-cakiroglu-genclik-merkezi/25> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-6:<https://www.polatli.bel.tr/haberler/3-uluslararası-gordion-yarı-maratonu-coskuyla-tamamlandı-1> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-7:<http://www.polatli.gov.tr/13-eylul-sakarya-zaferinin-98-yil-donumu-ilcemizde-torenlerle-kutlandı#gallery-9> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-8: : <http://www.polatli.gov.tr/polatli-genel-gorunumu#gallery-5> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-9: <http://www.polatli.gov.tr/polatli-duatepe-aniti#gallery-3> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)
- URL-10: <http://www.polatli.gov.tr/polatli-gazitepe-aniti#gallery-10> (Erişim Tarihi: 10.12.2023)

URL-11: <http://www.polatli.gov.tr/polatli-kartaltepe#gallery-3> (Erişim Tarihi:
10.12.2023)

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Araştırmaya dahil edilen Polatlı yerel halkının demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları (n=485)	66
Tablo 2: Yerel halkın etkinliği ölçeğine ilişkin faktör ve güvenilirlik analizi sonuçları	67
Tablo 3: Yerel halk farkındalıklarına ilişkin betimsel istatistikler	69
Tablo 4: Yerel halk görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler	71
Tablo 5: Cinsiyete göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız T Testi sonuçları...	73
Tablo 6: Yaşa göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları	74
Tablo 7: Medeni duruma göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız T Testi sonuçları	75
Tablo 8: Eğitim durumlarına göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları.....	75
Tablo 9: Eğitim durumlarına göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız Tukey Testi sonuçları	76
Tablo 10: Gelir durumuna göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız tek yönlü Anova Testi sonuçları	76
Tablo 11: Gelir durumuna göre yerel halkın faktörlere ilişkin bağımsız Tukey Testi sonuçları	77
Tablo 12: Demografik özelliklere yönelik hipotezlerin sonuçları	78
Tablo 13: Yerel halkın değerlendirmelerinin farkındalık ve görüşleri arasındaki ilişkiye ait korelasyon matrisi	79
Tablo 14: Yerel halka ilişkin görüşme listesi	79

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Polatlı ilçesi lokasyon haritası.....	30
Harita 2: Yassıhöyük lokasyon haritası.....	43

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Polatlı ilçesi uydu görüntüsü (2023- Google Earth)	31
Resim 2: Polatlı ilçesinden genel bir görünüm	32
Resim 3: Polatlı istasyon binasından bir görüntü (URL-1).....	33
Resim 4: Polatlı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (URL-2).....	36
Resim 5: Polatlı, Şehit Seher Yaşar Hanımlar Konağı (URL-3)	36
Resim 6: Polatlı, Alparslan Türkeş Bilim Merkezi ve Uluğbey Gökevi (URL-4).....	37
Resim 7: Polatlı, Fırat Yılmaz Çakıroğlu Gençlik Merkezi (URL-5).....	37
Resim 8: Uluslararası Gordion Yarı Maratonu (URL-6)	38
Resim 9: Sakarya Zaferi kutlamaları (URL-7).....	38
Resim 10: Sakarya Şehitleri Anıtı (URL-8).....	39
Resim 11: Polatlı Duatepe Anıtı (URL-9)	40
Resim 12: Gazi Tepe Anıtı (URL-10).....	41
Resim 13: Kartal Tepe Mehmetçik Anıtı	42
Resim 14: Gordion Antik Kent uydu görüntüsü (2023-google Earth).....	43
Resim 15: Yassihöyük uydu görüntüsü (2023-google Earth)	44
Resim 16: Yassihöyük Mahallesi genel bir görünüm	44
Resim 17: Yassihöyük tarım arazilerinden bir görünüm	45
Resim 18: Yassihöyük buğday tarlaları	47
Resim 19: Yassihöyük tarım arazileri	47
Resim 20: Yassihöyük mahallesi girişi	48
Resim 21: Kral Midas.....	49
Resim 22: Gordion Antik Kenti bir tümülüs.....	51
Resim 23: Gordion Tümülüsleri.....	51
Resim 24: Midas Tümülüsü giriş yolu	52
Resim 25: Midas Tümülüsü	52
Resim 26: Kral Midas'a ait ahşap mezar	53
Resim 27: Ahşap mezar	53
Resim 28: Midas Tümülüsü içerisinden bir görünüm.....	55
Resim 29: Midas'ın mezarı girişi.....	55

Resim 30: Moloz taşları ile yapılan kaplama	56
Resim 31: Kütükler ile yapılan bir kaplama	56
Resim 32: W Tümülüsü	57
Resim 33: Gordion Müzesi	59
Resim 34: Gordion Müzesi girişi	59
Resim 35: Gordion Müzesi bahçe	60
Resim 36: Frig buluntuları	61
Resim 37: Gordion Müzesi eserler.....	62
Resim 38: Gordion Müzesi bahçesi	63
Resim 39: Çakıl taşı mozaik konservasyonu	64
Resim 40: Mozaikler	64

EKLER

Ek 1: Anket Formu Örneği

KÜLTÜREL MİRAS ALANLARININ TURİZME KAZANDIRILMASINDA YEREL HALKIN FARKINDALIKLARI POLATLI GORDİON ANTİK KENTİ ÖRNEğİ

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Disiplinlerarası Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalı'nda yürütölmekte olan 'Kültür Miras Alanlarının Turizme Kazandırılmasında Kent Paydaş Rollerinin Etkinliği: Polatlı Gordion Antik Kenti Örneği' isimli tez çalışmasında kullanılacaktır. Araştırmada elde edilen bilgiler tamamen araştırma amaçlı olarak kullanılacak olup herhangi bir kişi ya da kurumlarca paylaşılmayacaktır. Bu araştırmaya yapacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Ayşe BOYRAZ

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ

Tez Danışmanı

Demografik Sorular

1) Cinsiyetiniz:

Kadın () Erkek ()

2) Yaşınız:

18-27 () 28-37 () 38-47 () 48-57 () 58 yaş ve üstü ()

3) Medeni durumunuz:

Bekar () Evli ()

4) Eğitim Durumunuz:

İlköğretim () Lise () Ön Lisans () Lisans () Lisansüstü ()

5) Gelir durumunuz:

5600 TL ve altı () 5601-7601 TL () 7601-9600 TL () 9601-11600 TL ()
11601TL ve üzeri ()

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Katılma derecenizi karşısındaki ilgili kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Kesinlikle Katılmıyorum: 1 Katılmıyorum: 2 Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum: 3 Katılıyorum: 4 Kesinlikle Katılıyorum: 5 Sit Alanı: Devlet tarafından kamu yararı gözetilerek koruma altına alınan ve bu alanlarda yapılaşmaya, değişime izin verilmeyen, korunması gereken alanlara denir. GÖRÜŞLER:	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	1. Gordion Antik kenti bölgede bilinen bir turizm merkezidir.	1	2	3	4
2. Gordion Antik Kenti kültürel mirasın ortaya çıkarıldığı önemli bir sit alanıdır.	1	2	3	4	5
3. Gordion Antik Kentinin tanıtımı bölgenin yöneticileri tarafından yapılmaktadır.	1	2	3	4	5
4. Gordion Antik Kentinin bölgenin ekonomisine katkısı oldukça fazladır.	1	2	3	4	5
5. Gordion Antik Kenti yerel halka iş imkânı sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
6. Gordion Antik Kenti hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
7. Polatlı'ya dışarıdan gelen misafirleri gezdirmek için tercih ettiğim alanlardan birisidir.	1	2	3	4	5
8. Antik kentteki kazıların devam etmesi için çevremdeki arazilerin kamulaştırılmasını desteklerim.	1	2	3	4	5
9. Gelen ziyaretçiler alanın önemini bilmektedirler.	1	2	3	4	5
10. Gelen ziyaretçiler çevreye zarar vermektedirler.	1	2	3	4	5
11. Gordion Antik Kentine ulaşımı kolay ve maliyeti düşüktür.	1	2	3	4	5
12. Gordion Antik Kenti etrafı turistik eşya bakımından zengindir.	1	2	3	4	5
13. Gordion Antik Kentine dışarıdan gelen bir ziyaretçiye kenti kültür turizmi kapsamında tanıtabilirim.	1	2	3	4	5
14. Gordion Antik Kentinde yöneticiler tarafından sıklıkla etkinlik düzenlenmektedir.	1	2	3	4	5
15. Gordion Antik Kentini turizme kazandırmak için gerekli faaliyetlere katkı sağlarım.	1	2	3	4	5
16. Gordion Antik Kenti Dünya Miras Listesine girmiştir.	1	2	3	4	5
17. Gordion Antik Kentinin miras alan yönetimi planı vardır.	1	2	3	4	5
18. Polatlı'da yeterince turistik işletme ve otel vardır.	1	2	3	4	5

Ek 2: Mülakat Formu Örneği

MÜLAKAT SORULARI

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Disiplinlerarası Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan 'Kültür Miras Alanlarının Turizme Kazandırılmasında Yerel Halkın Farkındalıkları: Polatlı Gordion Antik Kenti Örneği' isimli tez çalışmasında kullanılacaktır. Araştırmada elde edilen bilgiler tamamen araştırma amaçlı olarak kullanılacak olup herhangi bir kişi ya da kurumlarca paylaşılmayacaktır.

Ayşe BOYRAZ

Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ

Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı

Adınız – Soyadınız :

Cinsiyetiniz :

Doğum Yeriniz :

Eğitim Durumunuz :

Gelir Durumunuz :

Medeni Durumuz :

Mesleğiniz :

İkamet Süreniz :

Sorular

1. Kültür turizmi hakkında ne düşünüyorsunuz? Polatlı kültür turizmi bakımından zengin midir?

2. Kültür Miras Alanlarının bölgeye yönelik sosyokültürel ve ekonomik etkileri nelerdir?
3. Bölge kapsamında ilgili paydaşlar iş birliği içerisinde çalışıyor mu?
4. Gordion Antik Kentinin ziyaret edilmesindeki en önemli etken nedir?
5. Yöre halkının kültür turizmine bakış açısı nedir ve kültür turizmine katılımı nasıl gerekleēebilir?
6. Bölgenin tanıtımı için neler yapılmaktadır ve neler yapılabilir?
7. Konu ile ilgili eklemek istediğiniz başka hususlar var mıdır?

Ek 3: Etik Kurul Kararları

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ : 15.11.2022
TOPLANTI NO : 2022/08

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 17

17/10/2022 tarihli Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ'in Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ danışmanlığında yürütülen “Kültür Miras Alanlarının Turizme Kazandırılmasında Kent Paydaş Rollerinin Etkinliği: Polatlı Gordion Antik Kenti Örneği” konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-78977401-050.02.04-196385
Konu : Etik Kurul Kararı

12.12.2022

Sayın Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ

İlgi : 17.10.2022 tarihli ve E--605.01-179597 sayılı yazı.

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 15/11/2022 tarih ve 2022/08-17 sayılı kararı yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Kurul Başkanı

Ek:Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BS96D0DKPK

Belge Doğrulama Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4043&eD=BS96D0DKPK&eS=196385>

Adres: Karabük Üniversitesi Demir Çelik Kampüsü Merkez/Karabük

Telefon: 444 0478

e-Posta: iletisim@karabuk.edu.tr İnternet Adresi: <http://www.karabuk.edu.tr>

Kep Adresi: karabukuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nebahat İŞİK
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

ÖZGEÇMİŞ

Ayşe BOYRAZ; İlk ve orta öğretimini Ankara’da tamamladı. 2016 yılında Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisans eğitimine başladı. 2021 yılında lisans eğitimini tamamladı. Aynı yıl Karabük Üniversitesi Disiplinlerarası Kültürel Miras ve Miras Alan Yönetimi Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2022 yılında üç ay boyunca Bulgaristan’da Golden Sands Riu Astoria Otelinin Asya, İtalyan ve Sıcak Mutfaklarında çalıştı. 2023 yılında Bulgaristan’da Albena Sandy Beach Otelinin Sıcak ve Soğuk Mutfaklarında çalıştı. Orta seviyede İngilizce ve Bulgarca bilmektedir. Aynı zamanda Pedagojik Formasyon, TÖMER (yabancılara Türkçe öğretimi), Vücut Dili ve Diksiyon, İletişim Becerileri, Topluluk Önünde Konuşma ve Hitabet Sanatı sertifikalarına sahiptir.

AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Boyraz, A., Dönmez, Y. (2022) "Miras Alanı Anahtar Kelimesinin Lisansüstü Tezlerdeki Bibliyometrik Analizi", *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5 (3) pp. 387-401.